

Luceafărul

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Stimați tovarăși,

Plenara Comitetului Central al partidului a analizat și aprobat, în unanimitate, propunerile Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central cu privire la creșterea retribuiției întregului personal muncitor, precum și a pensilor. Prin aceste măsuri se asigură realizarea unor hotărâri importante ale Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului privind creșterea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor — felul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România. (Aplauze puternice, prelungite).

După cum s-a văzut din materialele studiate și aprobate, se va majora cu 10 la sută retribuiția întregului personal muncitor, de aproape 7 900 000 de persoane. În acest cadru, retribuiția tarifară se majorează cu 8 la sută, iar retribuiția variabilă cu 2 la sută. Am pus, și de data aceasta, accentul pe majorarea în mod deosebit a retribuiției tarifare, pentru a asigura, în acest fel, o stabilitate și garanție a veniturilor reale obținute prin muncă și crearea condițiilor pentru aplicarea fermă a acordului global. Retribuiția medie nominală va crește de la 2 980 la 3 285 lei.

Trebuie subliniat în mod deosebit creșterea retribuiției tarifare minime, de la 1 500 lei lunar la 2 000 lei lunar, cu un spor de 33 la sută. Se poate spune că, de fapt, este cea mai mare creștere a retribuiției din anul socialismului — și aceasta este în strînsă concordanță cu politica generală a partidului nostru, de a asigura o creștere echilibrată a veniturilor tuturor oamenilor muncii și, în primul rând, a celor cu venituri mici. (Aplauze puternice, prelungite). De această majorare vor beneficia, începînd de la 1 august pînă la 1 octombrie, peste 2 500 000 de persoane. După cum pe drept cuvînt s-a subliniat și în plenară, aceasta se referă în deosebi la personalul muncitor tînar, aflat în primii ani de activitate în producție, sau în diferite alte sectoare.

În același timp, creșterea retribuiției nu va duce la creșterea chiriilor sau la diminuarea alocațiilor pentru copii, pentru personalul muncitor care beneficiază de majorarea retribuiției. Mărirea retri-

buției se va realiza, pînă la sfîrșitul anului, pentru 4 470 000 de oameni ai muncii, care reprezintă aproape 60 la sută din întregul personal muncitor.

Pentru restul personalului, majorarea retribuiției se va face în mod echilibrat, începînd de la 1 martie 1988 și se va încheia la 1 august 1988. Astfel, în a doua parte a anului 1988, întregul personal muncitor va primi retribuiția majorată.

Prin majorarea mai accentuată a retribuițiilor mici, raportul dintre retribuiția minimă și maximă — pe economie, va fi de la 1 la 4,70, față de 1 la 5,35, în prezent, și față de aproape 1 la 10, în 1965.

Aceasta corespunde pe deplin principiilor eticii și echității socialiste, asigurînd, în același timp, coerența materială și diferențierea necesară între retribuiția minimă și maximă, între diferite sectoare de activitate.

Odată cu majorarea retribuițiilor are loc majorarea pensilor de asigurări sociale de stat pentru muncă și limită de vîrstă, pînă la 3 000 lei lunar, în medie cu 8 la sută. De această majorare a pensilor vor beneficia 97 la sută din totalul pensionarilor din această categorie, circa 1 350 000 de persoane. În acest cadru, pensia pentru limita de vîrstă, cu vechime de muncă integrală, va ajunge la media de 2 000 lei, iar pensia minimă la această categorie va crește cu 22 la sută, de la 900 lei lunar, la 1 100 lei lunar.

Pentru pensionarii cu vechimea în muncă incompletă, dar care au cel puțin 10 ani de muncă, pensia minimă crește cu 45 la sută, de la 550 lei lunar, la 800 lei lunar. De asemenea, pensia minimă pentru gradul II de invaliditate se majorează cu 33 la sută — de la 600 lei, la 800 lei lunar. În același timp, se majorează pensile invalizilor de război — mai mici de 3 000 lei lunar — în medie cu circa 17 la sută, și pensia minimă, cu 45 la sută, de la 550 lei lunar, la 800 lei lunar.

Măsurile de creștere a retribuițiilor și a pensilor au un caracter profund social și umanitar, oglindind justetea politicii partidului nostru, a României socialiste, care pune în centrul activității sale omul, bunăstarea și fericirea sa. (Aplauze puternice, prelungite).

Prin majorarea retribuițiilor, în

anul 1990, cînd întregul personal muncitor va primi retribuiția nouă, majorată, fondul de retribuiție va crește cu peste 29 miliarde lei anual. Merită, deci, subliniat faptul că în 1965 fondul de retribuiție total reprezenta circa 57 miliarde lei, iar în urma majorării retribuiției va ajunge la peste 300 miliarde lei — ceea ce reprezintă o creștere de 5 ori și jumătate a fondului general de retribuiție. Dacă mai adăugăm la aceasta și cele aproape 48 miliarde lei impozit pe retribuiție care se suportă în prezent de întreprinderi, atunci înțelegem și mai bine uriașa creștere a fondului de retribuiție, a venitului general al oamenilor muncii din retribuiție, ca urmare a activității depuse.

În același timp, prin aplicarea majorării pensilor, fondurile necesare pentru un an, la această majorare, sînt de circa 2 miliarde lei, iar fondul total pentru pensii depășește 35 miliarde lei, față de 3,8 miliarde lei în 1965, ceea ce reprezintă o creștere de aproape 9 ori. Este bine să subliniem toate acestea, pentru că ele reflectă în mod pregnant justetea politicii generale a partidului nostru, de dezvoltare puternică a forțelor de producție — singura cale de a asigura făurirea cu succes a socialismului și de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului.

Noua majorare a veniturilor din retribuiții și pensii demonstrează cu putere forța orînduirii noastre, caracterul profund umanist și democratic al orînduirii noastre socialiste. Această majorare generală a retribuițiilor și pensilor are loc în condițiile menținerii stabilității prețurilor la bunurile de consum și la serviciu și, în general, a prețurilor la toate produsele.

Merită de subliniat faptul că în luna iunie a acestui an indicele prețurilor la o serie de produse agricole, vegetale și animale, pe piață, au fost cu aproape 10 la sută mai mici față de aceeași perioadă a anului trecut. Luînd ca bază indicele 100 în 1987, în luna iunie a acestui an indicele prețurilor a fost de 90 la sută. Aceasta demonstrează cu putere justetea politicii partidului nostru de dezvoltare a agriculturii, a producției alimentare și a bunurilor de consum, de stabilitate și menținere sub control a prețurilor. Aceasta, de alt-

fel, este singura cale pentru a asigura ca majorarea retribuițiilor și pensilor să se reflecte în mod corespunzător în veniturile oamenilor muncii, în ridicarea puterii lor de cumpărare, a bunăstării întregii națiuni. (Aplauze puternice, prelungite).

Toate acestea au devenit posibile ca urmare a faptului că, în prima jumătate a actualului cîincinal, am obținut rezultate importante — așa cum am menționat în expunerile precedente — în dezvoltarea economico-socială a patriei noastre.

Mai avem, însă, o jumătate de cîincinal — doi ani și jumătate din cel de-al 8-lea cîincinal — și se impun măsuri hotărîte, în toate domeniile de activitate, pentru îndeplinirea în bune condiții a planului pe acest an, a planului cîincinal, pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor strategice de trecere a patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, de îndeplinire cu succes a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de întărire spre comunism. (Aplauze puternice, prelungite).

Stimați tovarăși,

În întreaga țară se desfășoară o largă dezbateri în partid și cu întregul popor a Tezilor Comitetului Politic Executiv din 29 aprilie, care urmează să facă obiectul unei pleneri speciale a Comitetului Central al partidului.

Este necesar ca, pînă la plenară, să acționăm în toate sectoarele pentru îndeplinirea măsurilor stabilite de Comitetul Politic Executiv în ceea ce privește realizarea în viață a celor mai importante prevederi, de modernizare, de perfecționare a activității economico-sociale, de creștere a rolului conducător al partidului în toate domeniile de activitate. Astfel, la plenară să nu discutăm ce trebuie să facem, ci să facem bilanțul realizării în viață a prevederilor privind perfecționarea și modernizarea întregii noastre activități și să aprobăm noile măsuri, pentru întregul cîincinal, privind dezvoltarea intensivă și la un nivel tehnic și științific superior a întregii activități economico-sociale, de ridicare a României noi, cu mîri de progres și civilizație. (Aplauze puternice, prelungite).

Continuare în pag. a 2-a

Agenda politică românească din săptămîna care s-a încheiat a cuprins evenimente de referință pentru viața economică și socială a țării. Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut loc plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, plenară în dezbaterile și hotărîrile căreia un loc important l-au ocupat propunerile privind majorarea retribuiției personalului muncitor în anul 1988-1989, cele privind majorarea pensilor precum și unele probleme internaționale. Plenara a reafirmat angajamentul ferm al comunistilor, al tuturor oamenilor muncii de a acționa, cu dăruire și abnegație, în spirit revoluționar, pentru îndeplinirea neabătută a obligațiilor și îndatoririlor, pentru împlinirea aspirațiilor de libertate și progres ale tuturor națiunilor. Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democratiei și Unității Socialiste a avut loc plenara Consiliului Național al Frontului Democratiei și Unității Socialiste, înalt și cuprinzător forum democratic în cadrul căruia tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o importantă cuvîntare. În prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-au desfășurat lucrările Sesiunii Marii Adunări Naționale, forum legislativ suprem al țării care a dat putere de lege propunerilor privind majorarea retribuiției personalului muncitor, a pensilor precum și altor proiecte de legi care privesc viața economică și socială. Prin amploarea și semnificația lor, evenimentele acestei săptămîni s-au constituit într-un nou prilej de manifestare a unității indistructibile a poporului în jurul partidului, al secretarului său general, precum și a hotărîrii ferme de a face totul pentru îndeplinirea mărețelor programe de dezvoltare economico-socială a patriei.

ÎNALTE ORIZONTURI

Tezele din aprilie prezentate de secretarul general al partidului au primit, în acel consens larg al dezbaterilor care au loc în întregul partid, în întreaga țară, o nouă și elocventă motivație de ordin teoretic și practic prin lucrările recente consacrate de lucru cu activul și cadrele de bază din domeniile activității organizatorice, ideologice și politico-educative. Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu reîta și dezvoltă concepte și idei care în esență lor pornesc de la experiența anilor construcției socialiste și sintetizează, într-o viziune a realității practice dar și a celeia care ține de formarea și afirmarea unui nou tip de conștiință moral-politică și socială, un vast și prodigios program revoluționar ale cărui temelii și consecințe trebuie căutate în

chiar dialectica și profunzimea mersului nostru ascendent, în această chemare de noi și înalte orizonturi pe care o lansează însăși nevoia noastră de perfecționare, de afirmare a progresului și civilizației în toate domeniile de activitate. Să avem permanent în vedere și să nu uităm niciodată, sublinia secretarul general al partidului, că procesul revoluționar nu s-a încheiat și nu se încheie, că avem obligația, ca revoluționari, să asigurăm conducerea și dezvoltarea conștientă a transformărilor revoluționare în care sînt angajate economia, știința, învățămîntul și cultura nu reprezintă numai opțiunea în plan ideal a societății ci chiar modul concret și explicit prin care, pornind de la actualul stadiu

A asigura conducerea și dezvoltarea conștientă a transformărilor revoluționare este tocmai ceea ce implică azi, la nivelul întinsei experiențe pe care societatea o deține, și voința politică de acțiune, și cunoaștere, și hotărîre fermă de a face totul pentru cauza poporului și a patriei, forța de dăruire și angajare, spirit înalt, responsabil, revoluționar. Dintr-o asemenea perspectivă Expunerea cu privire la perfecționarea activității organizatorice, ideologice și politico-educative, în vederea creșterii rolului conducător al partidului în întreaga viață economico-socială, are caracteristicile unor reflecții de cea mai mare importanță și se constituie într-un amplu și călăuzitor document al actualității.

Continuitatea și amploarea procesului revoluționar în care sînt angajate economia, știința, învățămîntul și cultura nu reprezintă numai opțiunea în plan ideal a societății ci chiar modul concret și explicit prin care, pornind de la actualul stadiu

A. I. Zăinescu

Continuare în pag. a 2-a

CÎNTEC

Cu flaute de iarbă și riuri de culori ni se revarsă vara-n auz și în privire, print-un tînut cu lanuri călătorii în zori, noi vom călca prin rouă cu teamă și uimire.

Ne vom atinge templu de firele de iarbă și cerul ne va curge sub pleoape luminînd,

Cîmpie aburînd a griu și-a fructe în rostogolite, mă furi puțin cite puțin printre fîntînile topite

rînită palmă de pămînt în geana holdel viitoare,

pădurea de mesteceni fogni-va iarăși albă — desigur ne va ninge polenul din cuvînt.

Și niciodată ora nu va-nlîri mai pură și niciodată cerul mai fraged nu va fi, în cercul armoniei în ritm și cu măsură vor undui mireme și riuri și cîmpii.

Eugeniu Nistor

CÎMPIE

tu fremătîndu-te în vînt sub ploaia dulce, roditoare

mă ceri în universul tău ca pe-o felie de lumină, cîmpie răzvălîtă-n roua ho,delor grele ce-or să vină.

Nicolae Arieșescu

SCRIITORII VORBESC DESPRE PATRIE

Cosmogonia firelor de iarbă

Între pămîntul din care sînt făcut și penicila bolilor instelate, ca o dovadă măsurabilă a tuturor pașilor mei petrecuți prin vadurile vîrstei, de la inconștienta jocului aîntii pînă la complicatul postulat al agoniștii de pîm, după har și precădere, percep neliniștile ierburii și neostotele sale puteri abisale lăsată să urce-n bădăna vîntului, cu fiecare nouă rotire de zădit, fiind dîmînt întotdeauna de clocoțul sevelor vii, mai dănuitoare și mai tari decît toate coasele lumii puse la un loc.

Oceanele de iarbă, cu valurile foșnitoare și născătoare de povești, au fost prilejul meu de călătorie perpetuă spre tărîmurile unui mirific tărîm unde s-au strămutat pe rînd cuvintele de taină ale neamului din care mă trag și s-au făcut semințe și s-au făcut luceferi și s-au făcut legende fără de care nu s-ar putea alege lumina de întineric, griul de neghină, binele de rău, bucuria de intristare, adevărul de minciună, zicerea de tăcere.

Cînd se coboară iarba și aerul se umple de mireasma inconfundabilă a singelui său volatilizat, redescopăr sub stralele mele urbanizate stringerea de inimă a firii fărînești, fire de care nici nu mi-a fost vreedată rușine și nici n-am să încerc vreedată a mă decoloraș prin complicate operații estetice, de dragul modelor cosmopolite și-n schimbul unor prea costisitoare cuvinte de lauri părețnic,

Mi-e dragă iarba și mi-e mai scumpă decît toți bulgării de aur culeși din bălțile de lacrimi și de singe ale războaielor mai mari sau mai mici, mai lungi sau mai scurte, cite s-au abătut vremețnic, cu legea focului, a fierului și-a siniciei, peste numele omului — firul de iarbă cel mai ciudat, cel mai plîpînd, cel mai cunosător și cel mai necunoscut din toate firele de iarbă cîte-a lîit și va lîi pămîntul, în zborul său prin necuprinderile oceanelor stelare.

Am văzut piețe orgolioase, din trufase cetății care s-au scotocit și încă se mai scotocesc cîrmuitoare peste soarta întregii omeniri, am văzut căi triumfale și ambițioase sanctuare îndalțate războinicilor, pe care iarba le-a îmbrățurat cu oștirile mînturilor sale fire și le-a trecut încet, încet, la sinul său tăcut și încăpător și prielnic uitării.

Abia cînd prețul citorva fire de iarbă, devenite elixir pentru sufletele omeniești prea tehnificate, prea citadine, prea cibernetice, va întrece colosalele prețuri de astăzi ale petrolului, ale diamanților și ale sofisticatelor focose nucleare, nor înțeleg oamenii acelei zile cît de zgîrciți am fost cu moștenirea de ozon și de libertate lăsată lor dinșpre toate moștenirile noastre de ură, de inconștientă, de discordie și

George Țârnea

Continuare în pag. a 3-a

Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu

Urmare din pag. 1

Stimați tovarăși,

Ați luat cunoștință de schimbul de scrisori dintre Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar. Așa cum ați reținut, Comitetul Central al partidului nostru a considerat că este necesar să se adreseze Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar pentru a atrage atenția asupra înrăutățirii relațiilor dintre partidele și țările noastre, asupra unor manifestări, articole din presa și chiar declarații ale unor persoane oficiale, socialiste în patria noastră, care reprezintă un amestec inadmisibil în treburile noastre interne, vin în contradicție cu Tratatul de prietenie și alte acorduri și înțelgeri între cele două țări, dăunează grav relațiilor și intereselor celor două popoare vecine, contravin principiilor generale ale relațiilor dintre state, ale politicii de pace.

Am propus — după cum ați reținut — o întâlnire a delegațiilor Comitetelor Centrale ale celor două partide, pentru a discuta această situație și a stabili măsurile pentru lichidarea stărilor de lucruri negative, precum și căile pentru dezvoltarea colaborării și a relațiilor dintre partidele și popoarele noastre.

După o lună și jumătate, am primit scrisoarea Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, ca răspuns la scrisoarea noastră. Ați auzit conținutul acestei scrisori; unii tovarăși care au luat cuvîntul l-au și caracterizat. Nu doresc să mă opresc asupra acestei scrisori.

În Comitetul Politic Executiv am reținut însă faptul că, pînă la urmă, Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar declară că înțelege și consideră că problemele din România trebuie soluționate numai de Partidul Comunist

Român. Ne-am așteptat să se tragă concluziile din această declarație.

Am reținut, de asemenea, faptul că tovarăși unguri se declară de acord pentru realizarea unor înțelgeri, în mai multe etape, în vederea discutării problemelor dintre cele două partide și țări. Dar, din păcate, nu au trecut prea multe zile de la primirea scrisorii și au apărut noi manifestări cu caracter sovinit, naționalist, antisocialist și antisocialist, iar în cursul zilei de ieri s-a organizat o nouă manifestare cu acordul — și după cum spun chiar unele informații din Ungaria — sub patronajul organelor oficiale de partid și de stat din Ungaria.

Este îndreptățită întrebarea care s-a pus aici și cu privire la faptul dacă sînt condiții necesare pentru buna funcționare a ambasadei române la Budapesta. Vom analiza cele propuse, în raport și de poziția ce va fi adoptată, în continuare, de conducerea de partid și de stat a Republicii Populare Ungare.

Este bine cunoscut că Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România au acționat întotdeauna pentru realizarea unei largi colaborări între partidele și popoarele noastre, vecine. Am pornit de la faptul că problemele care au apărut, unilaterale, ca urmare a încălcării acordurilor și înțelgerilor dintre cele două partide și țări, trebuie soluționate numai prin discuții, în spirit de egalitate, de respect și de neamestec în treburile interne ale uneia sau alteia din țări.

Sînt, fără nici o îndoială, multe probleme de soluționat aici în România, cit și în Ungaria. Pot exista păreri diferite, și există deosebiri de păreri în ce privește căile de dezvoltare a construcției socialiste. Dar noi am pornit întotdeauna de la faptul că fiecare partid, fiecare popor trebuie să-și aleagă în mod independent și liber calea construcției socialiste. Singurul judecător suprem este poporul din fiecare țară, este realitatea, viața, care demonstrează cel mai bine dacă o cale sau alta a corespunde sau corespunde intereselor unui popor, legăturii generale, principiilor socialismului științific.

Întelegem bine multe probleme grave care au apărut în țara vecină. Întelegem preocupările oamnelor muncii din Ungaria, dar nu putem înțelege în nici un fel preocupările unor cercuri sovinitice, naționaliste, care, pentru a abate atenția de la realitățile și problemele ce trebuie soluționate, apelează la vechile practici, depășind — și afirm cu toată răspunderea — ceea ce niciORTHYSTII nu au îndrăznit să facă.

Trăind de multe, multe secole ca vecini, oamenii muncii români, maghiari, au trăit și muncii împreună, au luptat de multe ori împotriva asuprii. Și tot viața, realitatea au demonstrat că, atunci cînd nu au înțeles să se lase angajați pe calea sovinitismului, s-a ajuns la înfrîngerea revoluțiilor din 1848. Nu este locul să facem acum, istorie. Doresc, numai, să subliniez că poporul român, în spiritul tradițiilor sale politice de bună vecinătate, de prietenie, nu-țeste sentimente de prietenie față de poporul vecin, ungar, și ne exprimăm speranța că se vor depăși problemele apărute și se va asigura dezvoltarea, pe calea socialistă, a ridicării bunăstării.

Popoarele română și ungar, vecine — vor continua să trăiască și în continuare ca vecini, și au datoria să concluzioneze cit mai strîns pentru progresul lor economic și social, pentru dezvoltarea socialistă și independentă, iar partidele și conducerea celor două partide și țări au răspunderea în fața popoarelor lor, a istoriei, a omenirii, de a da glas zăvoaielor de colaborare, de bună vecinătate între popoarele noastre. (Vii și puternice aplauze).

În ce ne privește, doresc să asigur plenara Comitetului Central, întregul nostru popor că vom face totul pentru dezvoltarea relațiilor dintre cele două partide, dintre Republica Socialistă România și

Republica Populară Ungară, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului și păcii, dar respingem în mod ferm orice încercare de amestec în treburile noastre interne. Problemele construcției socialiste, problemele României le rezolvăm noi, cu întregul popor și pentru popor, în spiritul democrației muncitorești revoluționare, și nu admitem nimămele ce trebuie soluționate, apelează la vechile practici, depășind — și afirm cu toată răspunderea — ceea ce niciORTHYSTII nu au îndrăznit să facă.

Mă voi referi, foarte pe scurt, la unele probleme internaționale, avînd în vedere faptul că situația mondială continuă să se mențină gravă. Pașii înregistrați spre destindere sînt încă mici. Inclusiv Acordul dintră Uniunea Sovietică și Statele Unite privind rachetele cu rază medie de acțiune reprezintă numai un pas. Continuă să rămîna uriasă cantitatea de arme nucleare, se produc noi asemenea arme, continuă experimentele nucleare. De aceea pericolul războiului nuclear rămîne. Pericolul distrugerii omenirii, a înseși vieții pe planeta noastră rămîne. Trebuie să facem totul pentru a pune capăt acestei situații, pentru dezarmare. În primul rînd pentru eliminarea totală a armelor nucleare, pentru o politică de pace și de colaborare egală între toate națiunile lumii. (Aplauze puternice).

Preocuparea tot mai activă a multor state, a tuturor popoarelor, s-ar putea spune, față de situația internațională actuală, face să se întrevadă posibilitatea opririi agravării cursului periculos al evenimentelor, schimbării acestui curs spre o nouă politică internațională democratică. Pentru aceasta, este necesară o nouă gîndire și o nouă politică internațională, care să pună capăt cu desăvîrșire politicii de forță și dictat, de amestec în treburile interne ale altor state. În același timp, trebuie subliniat că problemele complexe ale lumii contemporane nu se pot soluționa

numai de cîteva țări, oricît de mari ar fi ele. Pentru a se ajunge la dezarmare, la pace, la noi relații democratice, este necesară angajarea cu toată fermitatea, a tuturor statelor și popoarelor, în marea luptă pentru o nouă politică internațională, de pace și colaborare.

Cu cîteva zile în urmă, s-a încheiat sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării. Timp de cîteva săptămîni, reprezentanții tuturor statelor au prezentat numeroase propuneri și au insistat pentru adoptarea de hotărîri în legătură cu dezarmarea. Cu toate acestea, după cum cred că știți, sesiunea s-a încheiat fără adoptarea unei hotărîri în această privință, ignorîndu-se voiața mării majorități a popoarelor lumii. Aceasta, datorită citiva țări și, în primul rînd, Statelor Unite ale Americii, care s-au opus adoptării unei hotărîri în această problemă. Dar, și fără adoptarea unei hotărîri speciale, sesiunea a evidențiat cu putere voiața statelor și popoarelor lumii, inclusiv a poporului american, de a se pune capăt actualei politici de înarmare — care poate duce, inevitabil, la un nou război mondial, la o catastrofă nucleară —, de a se acționa pentru o politică de pace, de colaborare între toate națiunile lumii.

Dăm o înaltă apreciere poziției mării majorități a țărilor lumii la această conferință și ne exprimăm speranța că — în activitatea viitoare pe plan internațional — se va ține seama de dezbaterile ample care au avut loc la sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite.

De asemenea, sîntem profund preocupat de situația economică mondială, care continuă să se înrăutățească, de agravarea situației țărilor în curs de dezvoltare, ale căror datorii externe depășesc 1 trilion de dolari.

Întîlnirea de la Toronto a celor 7 țări industrializate s-a încheiat — după cum este, de asemenea, cunoscut — fără hotărîri deosebi-

te. De altfel, problemele economiei mondiale nu pot fi rezolvate numai de cîteva țări, oricît de dezvoltate ar fi acestea.

Pentru a se ajunge la depășirea crizei economice mondiale, la reluarea generală a activității economice și soluționarea problemelor complexe economico-financiare și sociale ale lumii contemporane este necesară o conferință internațională pe problemele economiei mondiale și, îndeosebi, pentru problemele subdezvoltării, pentru realizarea noii ordini economice mondiale.

România este ferm hotărîtă să contribuie activ, împreună cu toate țările în curs de dezvoltare, cu alte state ale lumii, la soluționarea tuturor acestor probleme, considerînd că acestea, împreună cu dezarmarea și pacea, constituie factorii hotărîtori pentru noi relații internaționale, pentru progresul fiecărei națiuni, pentru realizarea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră. (Aplauze puternice, prelungite).

Deși situația mondială, pe ansamblu, este destul de complexă și gravă, avem convingerea că popoarele, forțele politice progresiste dispun de capacitatea necesară pentru a schimba cursul evenimentelor, pentru a asigura și impune dezarmarea, pacea, o nouă ordine economică mondială. Vom fi, întotdeauna, în primele rînduri ale luptei acestor popoare — pentru pace, pentru o colaborare egală între toate națiunile lumii! (Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!“).

Stimați tovarăși,

Este necesar ca toate organele și organizațiile de partid, Comitetul nostru Central, toate organele de muncă muncitorești revoluționare, organele de stat, întregul popor să acționeze cu mai multă hotărîre și în deplină unitate pentru înlăturarea neabătută, la toți indicatorii, a planului pe acest an

— în industrie, în construcții — să se acorde o atenție deosebită realizării în cele mai bune condiții a producției și exportului.

În agricultură, să acționăm pentru stringerea la timp și fără pierderi a recoltei de vară, pentru predarea și depozitarea, în mod corespunzător, a recoltei, pentru executarea lucrărilor de îngrijire a culturilor, pentru recolta de toamnă. Să facem astfel, încît și în agricultură, anul acesta să obținem o recoltă superioară celei din cel doi ani precedenți, să avem o recoltă mai bună — și condițiile ne dau garanția că, dacă vom munci bine, vom avea o asemenea recoltă! (Aplauze puternice, prelungite).

Să acționăm în așa fel încît să venim la viitoarea plenară a Comitetului Central — pe care, probabil, o vom ține în toamnă — cu rezultate tot mai bune. Pînă atunci, să acționăm, așa cum am menționat mai înainte, pentru realizarea în viață a celor stabilite în Tezele Comitetului Politic Executiv din aprilie. Să ne prezentăm la plenară cu rezultate bune în toate domeniile, pentru a putea da o nouă perspectivă înaintării patriei pe calea bunăstării și fericii, a înțăririi Independenței și suveranității țării noastre, a construcției socialismului în România! (Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!“).

Declar închise lucrările plenarel și vă urez, tuturor, succese în întreaga activitate! (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!“).

Declar închise lucrările plenarel și vă urez, tuturor, succese în întreaga activitate! (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!“).

Întoarcerea

Călătoresc spre Tirgoviste și mă minunez pentru că Tirgovistea e de nerecunoscut. Așa ar trebui să spun. Recitesc fraza, o ridic în fața ochilor, scrutez zările. Realizez că e pîndită de riscuri din toate părțile. Primul dintre ele ar fi bănuiala unei aluzii ironice. Alții, mai pedestră, este devierea într-un reportaj festivizat, de genul: „Vechiul tirg prăfuit, racorit de tensiunea marilor prefaceri industriale...” Zim-besc, pentru că, fără să vreau, îmi răsăr în minte propriile-mi rînduri din copilăria școlară dimbovită: „În Bărganul plin de ciulinii și de scaieți al lui Panait Istrati, pe ogoarele fără haturi, vîntul vremurilor noi leagăna holde mănoase”. Sînt gata să renunț la ea, deși în simplitatea sa paradoxală rezumă cel mai exact starea de perplexitate ce o încerc. Adevărul ei este însă unul simplu: voi cobori într-un oras ce nu se mai poate acuma plia peste nostalgia cărării pierdute a copilăriei și adolescenței. Cu atît mai mult cu cit împreriurile vieții au făcut ca drumurile noastre să nu se mai intersecteze alții ani. I se poate întîmpla oricînd. Alții însă greșesc. Pe verberabilele notații mele întîmplătoare le simt mult mai profunde, atît timp cit Tirgovistea intrupează în această țară un loc cu un destin aparte, o capitală de onoare și pelerinaj a sim-firii românești, iar simplul enunț pripit că ea rămîne numai pentru istorie, în rest fiind o localitate obișnuită, are darul să mă întoarcă. Iată, pe neașteptate, în elucidarea acestui posibil fenomen, o misiune de constiință mult mai înaltă decît participarea la aniversarea cursurilor liceale. Chiar dacă liceul se mindrește cu patronajul unui nume ilustru: Ion Heliade Rădulescu. Sau tocmăi de aceea.

Ies din gară, străbat celebrul bulevard al castanilor. El este, de multă vreme, parola recunoașterii, asternută călătorului la poarta principală de intrare a urbei. Undeva, pe o străduță din apropiere, cu ani în urmă, mi-am pierdut cel mai bun prieten. Un băiețel blond, buclat, sfios. A dispărut inexplicabil după colț, în plin joc de-a fața-ascunselea și de atunci, oricît l-am căutat, nu i-am mai prins urma. Dar asta este o altă poveste.

Trebuie să ajung la liceu. Liceul doi, pe vremea mea. Acest LD al inițialelor, răsfățat — gîtim noi de ce l — într-o titulatură inițiativă: La Dolce vita...

Mă gîndesc că dacă organizatorii vedederii au intenționat să regizeze ficciunea o scenetă de întîmpinare, cea hărăzită mie a fost împlinirea de o mină genială: din poarta școlii. Înaintînd spre parc, s-au desprins aburosi doi adolescenți — un el și o ea — ținîndu-se de mină. Reușesc cu greu să mă desprind din vis și trec pragul clasei. Pentru moment sînt răvășit. Recunosc în bărbății ce mă încorjoară pe fostii mei colegi, nu gafez încurcînd numele, există însă în noi o stînjeneală și cred că pricip din ce provine ea: nu este, de fapt, întîlnirea noastră, cei de

acum. Fiecare sîntem doar reprezentanți altcuiva și glăscoc pentru uzurarea identității: trebuie să purtăm, dacă cu zeceri măcar, în asemenea ocazii sîmbrate de peot, ecusonice cu fotografiile copiilor care am fost și pe care li ascundem ireversibil îngropat în noi.

Majoritatea lor s-au întors la vatră. Sî medicul, și profesorul, și inginerul. Vorbeac de-care cu modestie: despre română, despre familie, inevitabil, duruș, oras. Este o coerență tacută, bărbătească, ocoarea unei esențelor, greutăților greșilor. O accept, săci înviorăsc dintr-o nobilă padoare, dar cit mă va ajuta ea să-mi limpeșesc ideile?

În cursul zilei, urmînd bălănele noastre trasee, i-am ascultat pe îndesete, am descoperit prin ei fața nouă a localității, am intrat în locuințe clădind să aflu cum trăiesc, ce gîndesc, în ce conștă viața tirevoviteanului. Afirm deci acum, după o matură cîmborînță și în deplină cunoștință de cauză, ca vechesul Tirgoviste nu mai este. Un adevăr ce nu poate fi negociat, ci doar rafinat. Nu mai este nu doar pentru că și-a schimbat vestimîntul. Nu mai este — dacă vrei — pentru faptul că în compoziția cetătenilor ei s-a produs în ani din urmă o explozie provocată de ambiția trezirii la viața modernă. Mult timp amocit într-un somn orogolios și xenofob al prooriel superbiilor istorice, adăpostind locuitorii stabiliți în majoritate aici de generații, orasul și-a deschis brusc și larg porțile, mîrîndu-si în scurt timp de cîteva ori populația. A fost o primenire dureroasă ale cărei convulsii unii le mai resimt, o înnoire însă necesară la care centrele vecine — Pitești, Ploiești, București, de ce nu? — recuseseră mai de mult, spre propriul lor folos. Deși cu orgolii obrajie directe pe aceste meleaguri încărate de glorie — prestigiul spiritual al Tirgovistei în Muntenia rivalizînd cu al Iașilor în Moldova, sau al Blajului și Brașovului în Transilvania — obrajie ce l-ar fi îndemnat poate să-l categorisească pe noi veniți drept meteci, cei vechi l-au acceptat totuși ca parteneri egali la o nouă întemeiere.

Seara, alături de citiva dintre ei, la poala emblematică a Mănăstirii Dealu, am privit luminile proaspete ale așezării. Am vrut să cred că este privilegiul marilor centre de civilizație urbană să se racordeze la fiecare vîrstă a culturii. Ca un perpetuu răsărit. Sub prima Troie arheologică au descoperit o a doua, sub această...

Iar dacă cineva, printr-o minune, va întîlni în Tirgoviste, pe vremea dinure alele unui nou cartier de blocuri, un pustii bălai, cu părul creț, care în ciuda aerului său dezorientat îl va rușă să-l deseneze o oiță, i-as rămîne îndatorat dacă m-ar anunța de urgență. Dar asta este o altă poveste, care nu știu cit mai înterează...

Septimiu Stoica

Înalte orizonturi

Urmare din pag. 1

de dezvoltare, lansăm pe mai departe proiecte, programe și obiective care vizează viitorul direct al poporului, al națiunii. Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului sînt ilustrative în acest sens. Cerințele viitorului gîndit și asumat după criteriile și programe care privesc toate componentele existenței sociale largesc necontenit posibilitățile prezentului și fac din voiața de acțiune o trăsătură de fond a spiritului patriotic, revoluționar. Legîtimilitatea istorică a conducerii de către partid și a creșterii rolului său conducător în toate domeniile muncii și vieții sociale are astfel o cuprindere mult mai

largă și poartă pecetea unei permanente și vaste mobilități de constiință. Spiritul imobil, stăgînant, rutiner a făcut și face dintotdeauna serviciu inerte, este perturbator de gîndire vie și proaspătă, se repetă în neputința de a înțelege și a vedea lucrurile în dimensiunea lor reală, deturnezază energiile de la scopul și cauzele lor înalte, se autojustifică și justifică funcționarea doar propriile interese. Condiția omului nou, a constiinței noi, revoluționare și capacitatea acestuia de a se implica ardent, responsabil, în tot ceea ce privește starea prezentului și viitorului, merul înainte al societății constituie, în mare, pledoaria de idei și convingeri a noii expunerii a secretarului general al parti-

dului și este sigur că multe din aprecierile și orientările devenite de acum subiecte și teme de meditație asupra realității au o puternică referire și la actuala cultură, al literaturii și artei, la creație. În acea accepție că tot ceea ce se scrie azi se citește și mîine, că opera literară, trăgîndu-si seva din rădăcinile prezentului, este chemată să instruiască și asupra viitorului, să consacre o perspectivă care este și va rămîne a constiinței revoluționare. Făcînd întotdeauna proba înaltele virtuți creatoare ale poporului și slujindu-l neîntrept. Misiunea literaturii și artei este una revoluționară iar creația — în toate domeniile de activitate — este astăzi o componentă organică a procesului revoluționar.

Geta Mermere: „Tîmerete”

Copiii lumii

Mimese de rodire din griul proaspăt creșt și anu-i spre amiază, cu soarele pe umăr. Maci roșii printre lanuri ușor se unduiesc și spicele bălăie sînt fieri fără număr.

Ai îndelof bogate, nuntind peste cîmpii! Așe-i și-n lumea noastră: sub al dreptății steag,

Mulțimea roditoare sînt gingașii copii, Spre care omenirea privește acum cu drag!

Sînt zile-sărbători și păsări cîntătoare — O zi de-ar fi să dăru, un ceos sau doar a clipă,

Tot nu mi-ar fi de-a-juns, să aibă fiecare Cit tîmpu-n înlăturare ne poartă pe aripă!

E-a voastră împlinirea, de pace și de cînt, Copii ai lumii îmugurînd speranțe! Urcăm către lumina numai cu voi în gînd, Și-nflăcărat ni-i zborul de-aîta cutezanță,

Și aurit ni-l pasul și vorba înțeleaptă, Mai luminoș se-arată al lumii viitor, Că voi purtați în lume doar o solie dreptă, Pe care o urmează popor după popor!

Ion C. Ștefan

Ca o carte

Se întîmplă ca cerul să ardă — Ochiul vieții e floare crudă — fără de moarte;

Carola cerului ne luminează — Înima se deschide spre tine, Patrie, ca o carte.

Se întîmplă ca amurgul să devină ceață Cîntecul să mi-i ingîn încet — Și melinștea mea de poet Să se prefacă în dimineață.

Dar iubirea cine o poate stînge? Ce poate strivi chiar vremelnic speranța în lume?

Se întîmplă ca cerul să ardă Cînd te strig cu sfială, țară, pe nume.

Legînat în silabele tale etern, De cuvîntele „român”, „romănesc” nimic înima mea se deschide spre tine Ca o carte.

Desen de Raluca Grigoreca

Respir precum apa

Aș bea din cer un pahar de azur! Din sclicioarele stele aș bea o gură, Să-i fiu Patriei blind trubadur Să-i cînt frumusețe fără de măsură.

Ea, precum marea ce mă-nfioară Cîrăcîndu-și valurile, uriașă rodire În legănarea lor legendară, Ea precum marea, talaz de iubire.

Superbă nemoarte e-n cumpăna aceasta Întoarse la țărîm dinspre soare spre vis, Respir precum apa îmbrățișîndu-și pămîntul, O, țară, mă locuș cu câmpuri

În albia ta, în cerul tău, În cărămizile tale, în firul ușor, Eu stropul din apa ta înfîntă Din care mă înalț și cobor.

Ioan N. Dumitrescu

Partidului

Aripă și pisc totodată Tîrim de vis rostit de țară Astru în măreție Conjuță verbe de lumină Întru libertatea rodirii

Destin al bravilor eroi și timp clădit demn În gînd și-n faptă măsurîndu-i nemurirea

Înfiorare și miracol urcăm cu el prin comunista zore cu imnul vertical de inimi carpatine

Ioan Vergu Dumitrescu

Balada fiului

Tu ești soare și fluture Ochiul meu să se bucură, Tu ești bobul de rouă Ochiul meu dacă plouă.

Tu ești marea zbor — Tu mă-nceiși să nu mor! Te descînt c-un descîntec Ca pe-o rază de cîntec...

Și te mingîi pe frunte Ca pe-o ciută de munte — Să lași tată o piatră — Moștenire pe vatră!

Nicolae Sinești

De zbor fără sfîrșit

Frumoase ziceri despre noi și zbor A născocit pămîntul romănesc, Fîresc cum le dă apelor o motcă Sau cum foșnește-n frunze de fîiresc.

A zis pridvor și a moi zis columnă, A zis Brăncuși și pasăre măiastră, Ca să vorbească lumii în simboluri De zbor fără sfîrșit și țara noastră.

Patima zidirii

De cînd descălecarăm din legendă, Sunînd din corn de bou peste vreme, Ne-am rădăcit în patima zidirii Și-n neadîmna de-a-rosti poeme.

Doar de-îngropi într-o zidire umbră, Pe cei din vîitor l-mbrățișezi, Cum lutul ni se spune cu semînțe, Alt anotîmp chemînd cu ruguri verzi.

Cum ne-am iubit menirile de cititori Pe legea așezării se măsoară, Că-nveșnicim o singură zidire De mil de ani nîmînd-o simplu: ȚARA!

Victor Rusu

Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la plinara Consiliului Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste

Stimaţi tovarăşi şi prieteni,

Plinara Consiliului Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste — organismul politic larg democratic al societăţii noastre socialiste — a dezbătut problemele înscrise la ordinea de zi, îndeosebi activitatea şi contribuţia organizaţiilor membre ale Frontului, în vederea realizării programelor şi planurilor de dezvoltare economică-socială a României, de ridicare continuă a bunăstării materiale şi spirituale a întregii noastre naţiuni — (telexul suprem al politicii partidului nostru, al societăţii socialiste multilaterale dezvoltate, pe care o edificăm cu succes în România. **(Aplauze puternice, îndelungate.)**

În unanimitate, plinara a adoptat propunerile privind majorarea retribuţiilor şi a pensiilor, care urmează să fie prezentate Marii Adunări Naţionale. Majorarea retribuţiilor tuturor oamenilor muncii, începînd îndeosebi cu majorarea retribuţiilor mici, precum şi a pensiilor, începînd, de asemenea, cu majorarea pensiilor mici, reprezintă o expresie a înaltului umanism şi democratism al orînduirii noastre socialiste, a faptului că, în realizarea noii orînduirii sociale — în care poporul este adevăratul stăpîn al destinului său, făcîndu-şi singur viitorul său luminos, liber şi independent — toate măsurile şi întreprinderile activitate au drept scop de a asigura creşterea continuă a bunăstării poporului.

De fapt, au rămas în afara creşterii retribuţiilor un singur grup de oameni. Nu am vorbit la plinara Comitetului Central al Partidului — dar doresc să arăt acum, la plinara Consiliului Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste — că aceasta se referă la cadrele conducătoare ale partidului şi statului, începînd de la ministrii secretari de stat, pînă la preşedintele Republicii Socialiste România. Nu am considerat necesar să acordăm un spor şi acestor categorii de oameni ai muncii, deoarece am acţionat şi acţionăm în spiritul principiilor etice şi echităţii socialiste şi ne-am preocupat, în primul rînd, de majorarea, în mod deosebit, cu 33 la sută, a retribuţiilor mici, iar a unor pensii mici cu peste 40 la sută. Aceasta, tocmai pentru a asigura unei mari categorii de oameni, condiţii din cele mai bune de viaţă, cu atât mai mult, cu cât aceasta se referă, în primul rînd, la tineretul care intră, în primii ani, în activitatea din diferite domenii. **(Aplauze puternice.)**

Aţi studiat materialele, de aceea nu doresc acum să mă opresc asupra lor. Este, însă, necesar să avem permanent în vedere că am putut adopta aceste hotărîri în condiţiile actuale ale crizei economice mondiale, datorită faptului că în prima jumătate a acestui cîminal, — cu toate greutăţile pe care le-am avut şi le avem — am reuşit să obţinem o dezvoltare importantă a economiei noastre, să ridicăm nivelul general de dezvoltare economică-socială. Am putut să înfăptuim toate acestea, ca rezultat, însă, al întregii politici din anii construcţiei socialiste şi, mai cu seamă, în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, cînd am alocat circa o treime din venitul naţional pentru dezvoltarea forţelor de producţie, a industriei, agriculturii, a ştiinţei, învăţămîntului, culturii, a tuturor sectoarelor de activitate.

Am aplicat ferm orientarea stabilită încă de Congresul al IX-lea şi de Conferinţa Naţională din 1967 cu privire la reorganizarea teritorial-administrativă şi la sistematizarea localităţilor, la dezvoltarea industriei, în toate regiunile ţării. Aşa au apărut sutele de noi centre industriale, aproape 100 de noi oraşe. Aşa a fost posibil să asigurăm condiţii de muncă şi viaţă în deplină egalitate pentru toţi oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate, pentru întregul nostru popor! **(Aplauze puternice, prelungeşte.)**

Prin adoptarea măsurilor privind creşterea retribuţiilor şi pensiilor, practic în toate familiile de oameni ai muncii se vor reflecta creşterea veniturilor, ridicarea nivelului de trai material şi spiritual. Nu am înaintat pe un drum netai — şi m-am referit de multe ori la aceasta. Dimpotrivă, am mers pe un drum greu, cu multe obstacole, am învins multe greutăţi. Dar am mers ferm înainte, avînd încrederea deplină în justiţia cauzei construcţiei socialiste, în forţa poporului nostru, liber şi stăpîn pe destinele sale. **(Aplauze puternice, îndelungate.)**

Fără îndoială, o politică generală justă este esenţială pentru a asigura mersul înainte, dar aceasta reprezintă numai începutul. Rolul hotărîtor îl au clasa muncitoare, ţărănimă, intelectualitatea, întregul popor! Iată de ce, de acum, şi la plinara Consiliului Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste — să aduc un omagiu activităţii întregii noastre naţiuni, întregului popor, care este adevăratul făuritor al socialismului, al bunăstării şi fericii, al independenţei României! **(Aplauze şi urale puternice; se scandează îndelung: „Ceauşescu şi poporul!”)**

Teza construirii socialismului cu poporul şi pentru popor nu reprezintă o noţiune abstractă, generală, ci o realitate a democraţiei noastre muncitoreşti-revoluţionare, a faptului că toţi cetăţenii patriei, indiferent de naţionalitate, de convingeri, acţionează în deplină unitate, spre binele şi bunăstarea întregii naţiuni, spre înflorirea continuă a civilizaţiei şi înălţarea independentei patriei noastre. Aceasta constituie ceea mai puternică forţă pe care o reprezintă astăzi naţiunea noastră, statul nostru român! **(Aplauze puternice, prelungeşte; se scandează îndelung: „Ceauşescu, România — stîmna noastră şi mindria!”)**

Orice om de bună credinţă apreciază înfăptuirile României — şi trebuie să declar şi de această dată că, în numeroasele întîlniri, şi în străinătate, şi în ţară, de la mulţi vizitatori, ascultînd declaraţii de preţuire şi apreciere deosebite privind munca şi realizările poporului român. Şi aceste aprecieri nu sînt de complezenţă, sînt rezultatul constatărilor pe care oamenii de diferite convingeri politice le fac cu privire la munca poporului nostru, preţind activitatea sa, politica sa de pace şi de colaborare internaţională. Aceasta constituie un factor care ne întăreşte încrederea în justiţia politicii noastre, convingerea că trebuie să întărîm colaborarea internaţională, de pace, cu toate naţiunile şi statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. **(Aplauze puternice, prelungeşte.)**

Acum, este necesar ca toate organizaţiile componente ale Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste să acţioneze cu întreaga

răspundere — fiecare în domeniul său de activitate — pentru îndeplinirea programelor de dezvoltare economică-socială, pentru perfecţionarea şi modernizarea întregii activităţi, pentru dezvoltarea continuă a democraţiei muncitoreşti-revoluţionare, pentru buna funcţionare a noilor organisme democratice şi conlucrarea lor tot mai strînsă cu organele de stat, ca una din condiţiile de importanţă deosebită pentru buna desfăşurare a întregii noastre activităţi.

În perioada premergătoare plinării noastre, în organizaţiile componente ale Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste s-au depus pe larg problemele pe care le-am discutat şi astăzi. Ieri, în consiliile oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană, s-au dezbătut, de asemenea, aceste probleme. În dimineaţa aceasta, programele au fost dezbătute în cadrul Organizaţiei Democraţiei şi Unităţii Socialiste, care îi cuprinde pe cetăţenii ce nu sînt membri ai Partidului Comunist Român — peste 4 milioane de membri — şi care, în deplină unitate, sub conducerea partidului nostru comunist, forma politica conducătoare a societăţii, acţionează în mod ferm, aducînd o contribuţie importantă la toate realizările ce se înfăptuiesc în România.

De fapt, toate organizaţiile şi organisme, toţi participanţii la Frontul Democraţiei şi Unităţii Socialiste — într-o formă sau alta, corespunzătoare activităţii lor — contribuie şi au un rol activ la dezvoltarea generală a patriei noastre.

De altfel, istoria de peste două milenii a poporului nostru este plină de multe şi multe învăţăminte. Întocmai, oamenii care au fost legaţi de popor, de glie şi ai dori să asigure dezvoltarea limbii române, a naţiunii române, a culturii şi formarea statului naţional român, şi-au făcut, într-o formă sau alta, datoria. Şi, după cum se spune, cînd a fost nevoie, au pus la o parte orice fel de instrumente şi au luat în mînă sabia pentru a apăra gloria, independenţa patriei, pentru a lupta împotriva dominaţiei străine.

Trăim, desigur, în alte împrejurări. Acum trebuie să punem mîna noastră pe toţi, indiferent unde am fi, să ridicăm patria pe noi culmi de progres şi civilizaţie, să asigurăm un loc demn, liber, naţiunii noastre în rîndul naţiunilor libere ale lumii. Să lăşăm la o parte totul şi să acţionăm pentru pace, pentru colaborare, pentru dezarmare, pentru că numai în condiţii de pace asigurăm viitorul naţiunii noastre, viitorul tuturor popoarelor şi naţiunilor lumii! **(Aplauze puternice, prelungeşte; se scandează: „Ceauşescu — pace!”)**

Stimaţi tovarăşi şi prieteni,

Republica Socialistă România a dezvoltat şi dezvoltă larg relaţiile sale cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Participăm şi vom participa activ în viitor la soluţionarea gravelor şi complexe probleme ale lumii contemporane, în interesul tuturor naţiunilor, al independenţei şi suveranităţii lor, al păcii şi progresului economic şi social al fiecărei naţiuni.

În acest cadru, aş dori să mă refer foarte succint la schimbul de scrisori dintre Comitetul Central al Partidului Comunist Român şi

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar. Am vorbit puţin mai larg despre aceasta în plinara Comitetului Central, de aceea nu doresc să reiau aceste lucruri.

Am pornit, cînd am adresat scrisoarea conducerii Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, de la necesitatea de a se ajunge la discuţii între delegaţiile celor două partide, în vederea stabilirii, de comun acord, a renunţării la orice activitate îndreptată împotriva României şi formarea statului naţional român, şi-au făcut, într-o formă sau alta, datoria. Şi, după cum se spune, cînd a fost nevoie, au pus la o parte orice fel de instrumente şi au luat în mînă sabia pentru a apăra gloria, independenţa patriei, pentru a lupta împotriva dominaţiei străine.

Trăim, desigur, în alte împrejurări. Acum trebuie să punem mîna noastră pe toţi, indiferent unde am fi, să ridicăm patria pe noi culmi de progres şi civilizaţie, să asigurăm un loc demn, liber, naţiunii noastre în rîndul naţiunilor libere ale lumii. Să lăşăm la o parte totul şi să acţionăm pentru pace, pentru colaborare, pentru dezarmare, pentru că numai în condiţii de pace asigurăm viitorul naţiunii noastre, viitorul tuturor popoarelor şi naţiunilor lumii! **(Aplauze puternice, prelungeşte; se scandează: „Ceauşescu — pace!”)**

În acest cadru, aş dori să mă refer foarte succint la schimbul de scrisori dintre Comitetul Central al Partidului Comunist Român şi

din fiecare ţară, realitatea, viaţa care demonstrează şi vor demonstra în ce măsură o cale sau alta au răspuns realităţilor şi aşteptărilor de bunăstare, de libertate ale poporului.

Nu dorim în nici un fel să ne amestecăm în treburile altor state şi, deci, nici ale Ungariei vecine. Problemele actuale din această ţară trebuie să le soluţioneze forţele conducătoare, poporul ungar, iar pornind de la aceasta, nu putem admite în nici un fel, nimănui, să se amestece în treburile noastre interne, să considere că este bine sau nu este bine ca o problemă să se soluţioneze într-un fel sau altul. Şi noi avem multe păreri desorece se întîmplă în lume şi în diferite ţări, inclusiv în Ungaria. Dar nu considerăm că trebuie să ne reuferim la acestea, să ne amestecăm în treburile interne ale altor state. Dar, mai cu seamă, nu putem admite să se declare din nou intr-o romisie a parlamentului ungar că politica constantă a Ungariei este ca toţi cetăţenii din alte ţări care au strămosi cit de îndepărtaţi de origine ungară să aparţină naţiunii ungară şi că Ungaria îşi asumă răspunderea de a se ocupa de ei şi de a le dirija activitatea.

Este o concepţie străină dreptului internaţional, pe care nici Horthy nu a îndrăznit s-o formuleze. Dar se pare că s-au găsit oameni care vor să depăşească tot ceea ce a fost mai rău în istoria omenirii, în acest domeniu.

De problemele cetăţenilor români — indiferent care a fost originea părinţilor lor — se ocupă partidul şi statul nostru. De altfel, practic, este foarte greu să identificăm ce s-a întîmplat de veacuri. Un lucru este clar: că poporul român s-a născut pe aceste meleaguri, şi-a cucerit independenţa, s-a format ca naţiune în luptă, a conlucrat cu vecinii, inclusiv cu oamenii înalţati din rîndurile naţiunii ungară. Pe aceste meleaguri au conlucrat şi oamenii muncii români, şi maghiari, şi de altă naţionalitate. Tot ceea ce s-a realizat în România re-

prezintă munca comună, iar toţi cei ce locuiesc în România sînt cetăţeni români, cu aceleaşi drepturi, dar şi cu aceleaşi obligaţii! Nimeni din afară nu poate emite pretenţia de a se ocupa de un grup sau altul de cetăţeni români! De toţi cetăţenii patriei noastre se ocupă conducerea statului şi partidului nostru, societatea noastră, se ocupă poporul nostru însuşi, care, în mod democratic, îşi hotărăşte dezvoltarea sa, viitorul socialist şi comunist! **(Aplauze puternice, urale prelungeşte; se scandează îndelung „Ceauşescu şi poporul!”)**

Sperăm şi dorim să se renunţe cit mai grabnic la asemenea manifestări şi concepţii şi să se înteleagă că interesul poporului român şi poporului ungar este de a trăi în bună vecinătate, de a conlucra activ în toate domeniile, pentru construcţia socialismului, pentru ridicarea nivelului lor de viaţă, pentru asigurarea independenţei fiecărei naţiuni. Aşa se vor servi în cele mai bune condiţii interesele, atât ale naţiunii române, cit şi ale naţiunii ungară, în colaborare şi colaborări internaţionale. **(Aplauze şi urale puternice, prelungeşte.)**

Sînt multe probleme internaţionale grele. Sîntem profund preocupat de situaţia gravă economică existentă în lume, de agravaţia situaţiei ţărilor în curs de dezvoltare. Ne pronunţăm ferm pentru o nouă ordine economică mondială, pentru asigurarea condiţiilor necesare progresului economic-social al ţărilor în curs de dezvoltare, pentru dezvoltarea echilibrată a economiei mondiale, pentru relaţii noi, de deplină egalitate, între toate naţiunile, bazele pe respectul independenţei, suveranităţii şi neamestecului în treburile interne, pe respectul dreptului fiecărui popor de a-şi alege calea dezvoltării pe care o doreşte, fără nici un amestec din afară. **(Aplauze puternice, prelungeşte.)**

Sîntem ferm hotărîţi să participăm şi în viitor, cu toate forţele, la dezvoltarea prieteniei şi colaborării cu toate popoarele şi forţele

progresiste, cu toţi cei care se pronunţă pentru pace, pentru libertate, pentru dezarmare, pentru independenţa fiecărei naţiuni. Avem convingerea că, acţionînd unite, forţele progresiste, popoarele de pretutindeni dispun de forţa necesară şi vor impune, pînă la urma — chiar dacă vor fi necesare lupte grele — o nouă gîndire, o nouă politică, vor impune dezarmarea, vor asigura realizarea unei lumi a păcii şi colaborării, fără arme şi războaie. Pentru această lume trebuie să acţionăm cu toţii, cu toată hotărîrea! **(Aplauze şi urale puternice; se scandează „Ceauşescu, România — pacea şi pretenţia!”)**

Stimaţi tovarăşi şi prieteni,

Acum este necesar să ne întoarcem fiecare la lucrurile de muncă cu hotărîrea fermă de a acţiona cu toate forţele, în deplină unitate, în vederea înfăptuirii planului pe acest an, pentru realizarea în cele mai bune condiţii a cincinalului actual, asigurînd astfel înfăptuirea obiectivelor strategice de trecere a patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, de ridicare a României pe noi culmi de progres şi civilizaţie. **(Aplauze puternice, prelungeşte.)**

Doresc să adresez tuturor organizaţiilor şi organismelor Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, Consiliului Naţional, întregului nostru popor cele mai bune urări de noi şi noi realizări, de noi succese în toate domeniile, multă sănătate şi ferice! **(Urale şi aplauze puternice, prelungeşte; se scandează îndelung „Ceauşescu şi poporul!”)** „Ceauşescu, România — stîmna noastră şi mindria!” Se întonează „E scris pe Tricolor unire”. Într-o puternică unitate, toţi cei prezenţi în sală se ridică în picioare şi aclamă îndelung pentru Partidul Comunist Român — forţa politică conducătoare a naţiunii noastre —, pentru secretariatul general al partidului, preşedintele Republicii, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU.

Biruinţă

A proteja tesutul luminii
înseamnă a te transforma tu însuşi în narcisă,
înseamnă a-ţi devara pleoapele cu imagini
albastre,

a rodi înseamnă pretutindeni,
A iubi înseamnă a mingia soarele
în fiecare clipă.
A te socoti pe tine însuşi
brazdă,
A te împlini
înseamnă să fii patrie
pînă în adîncul adîncului firii,
înseamnă a te aşeza
la masa tăcerii
precum coloana infinită.
Înseamnă a aniversa timpul
piatra şi rodul ei
precum eroii pămîntului
din care şi-au făcut idealuri.
Înseamnă a te rosti
precum totul în jurul tău
într-o naştere continuă.

Mereu

Nu vreau să inchei niciodată,
niciodată, deoarece cuvintele şi nimă
au o pată roşie,
deoarece chipul îmi este deschis,
deoarece rostesc Patrie cu toată inima
deoarece în fiecare dimineaţă respir
deoarece există
deoarece teji devenim Patrie
Şi-n veci de veći tineri;

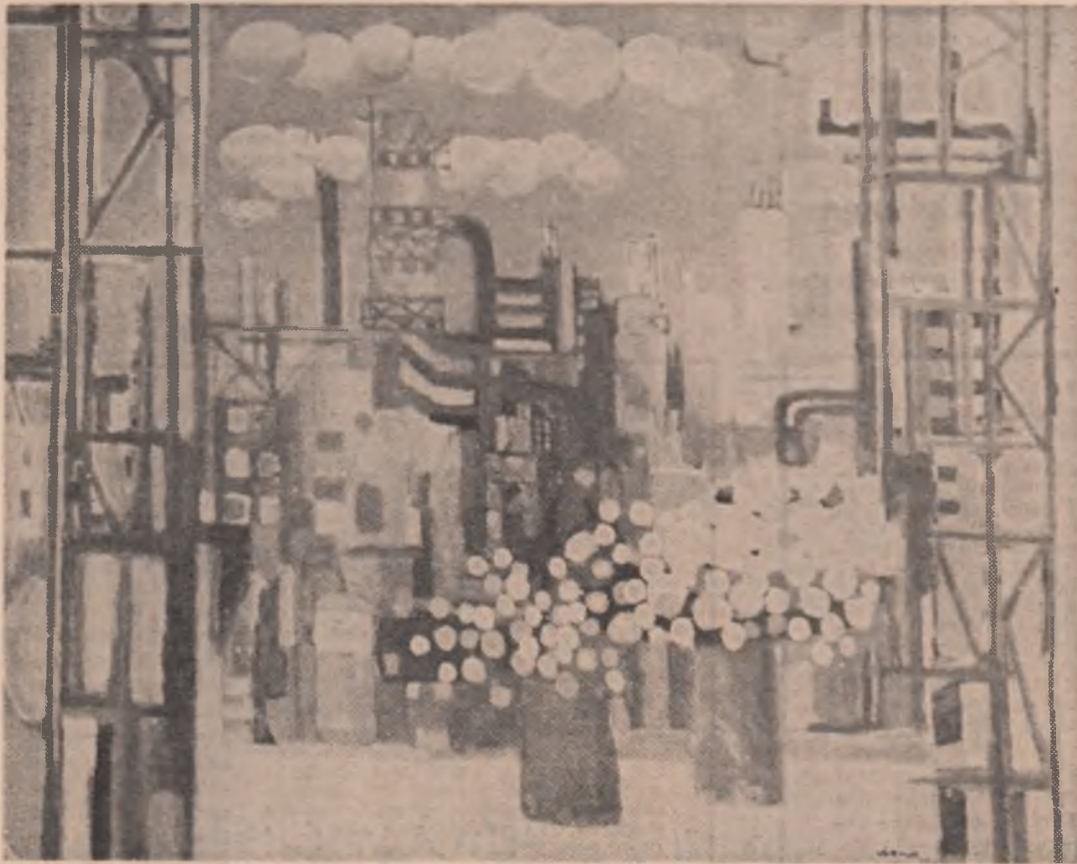
Nu, nu vreau să inchei niciodată,
deoarece cuvintul Patrie există pretutindeni,
el este fiorul de zîmbet al copilului meu,
este rugăciunea şi împlinirea noastră.
Nu, niciodată nu vreau să inchei
acest poem deprins din rădăcina inimii,
el este testamentul meu.

Florentin Palaghia

La loc de frunte

gura mea învăţă cuvintele partidului
ele sînt belşugul din spice
grădina înmiresmată de cîntecul privighetorii
soare pe coline am adus cu trudă
istoria
la loc de frunte să rămînă vesnic!
oameni, copii şi femei, ieşiţi-le în cale
cu braţele pline de stele şi flori...

Ion Machidon

Octavian Vijan: „Fereastra”

Toate acestea

A săruta un fruct
stropit cu tot aurul munţilor,
întropare a luminii;

A înroşi cuptorul
spre luminarea lacrimiei
şi rumeneala piinii;

A săruta pe inimă
şi-a frăgezi-ndelung
steaua-n miez de vară;

A rotunji-ntr-un strop de ploaie
sau în vîna unui zbor
imaginea ta ţară;

A lăcrima
de dragul amurgului
şi-al zorilor
spre verbul ce te cheamă;

Acestea...
şi înc-atîtea altele,
şi altele,
Străbună Mamă.

Marilena Moldovan

TINĂR ÎN AGORA

Frumuseţea verii

de aici am început să scriu, de la sat.
Aici, au înflorit narcisele şi sînt atîtea
lucruri frumoase încît nu pot să nu le
fac cunoscut. Aici, cînd cuprînde ochiul
eunoaşterii. Aici, unde privirea î se contopeşte
cu linistea. Să respiri şi să trăieşti viaţa satului,
să te bucuri de frumuseţile fiecărui clipă, a fiecărui
ore ce curge prin acest tainic loc, prin acest
semn de început de lume, nu e doar o şansă cit,
mai mult, o posibilitate la îndemîna oricui. Mă-n-
tore şi mă văd sărutînd această satornică lumină.
O păstrează şi o trăieşte aşa cum se cuvine. Î dau
atenţia intactă. Ce poate fi mai frumoasă decît să
poti privi o furnică sau o albină abelele purtînd
însemnala nărilor. Un fluture, o pasăre, o floare
— floarea soarelui, cu lumina ei, ce se-mînde
de la un orizont la altul. Cîmbul de pasăre, cîmbul
de rînduică, aceste ingenioase şi tînărele celor
tracţi așezate sub streşina casei, au fost şi vor
rămîne mereu ale satului. Mama îmi spunea că
aceia care aşază un cult de pasăre e un om rău,
fără mielă, fără sentimente, lipsit de tînărele.
Să priveşti şi iar să priveşti dealuri cu miei, pădu-
rile înfrunzite şi iarba verde, salcîmii înfloriţi,
sau valea clipocind prin apropierea casei părin-
teşti.

Revăd frumuseţea verii, îi admir rostogolirea prin
timp. Se ceace grîul şi porumbul urec, creşte, de la
o zi la alta. La poartă casei dudul începe să-şi
aplice ramurile colorate de fructe spre mîntile
copiilor, ale trecătorilor. Revăd grădina cu hohotul
ei în verdeaţă. Căpşunile rid dintre frunze. A în-
florittrandafirul şi ochiul îi cuprînde dintr-o pri-
viră.

Satul rămîne acelaşi dor nestins. E aici, în toată
verii, ca un cub prins de frează, de muncă, de
speranţă, de urcare într-un timp de iubire.

Cosmogonia firelor de iarbă

Urmare din pag. 1

de suspiciune. Ziua aceea va fi, fără îndoială,
cea mai înălţimată zi din toate cele cite s-au
adunat la vîrsta pămîntului, dar nu vreau să
cred că ea va prevesti inevitabila agonia a
civilizaţiei omeneşti, ci marea şi necesara în-
focare la postulul supravieţuirii prin răti-
une. Sînt locuri pe această planetă a oamenilor
unde, chiar de pe acum, un petec de iarbă, cit
să încapă sub podul palmei, se procură mai
greu şi costă mai mult decît bijuteriile din
colectii regale vîndute la vanitoase licitaţii
spectaculare, unde pînă şi listele spectatorilor
se întocmesc şi se verifică după greutatea şi
vechimea semnelor heraldice ale vreunui titlu
finut la naftalină de teama devoratorilor molii
anarhiste, pentru care, între noi fie vorba, nici
blazoanele, nici iarba nu pot avea altă menire
decît să fie roase destotnic într-o perpetuare
speciei. Din acest punct de vedere, nu mîci

sînt duşmanii de căpătîi ai ierbiilor, ci molii
cubărite prin coltoanele palatelor imperiale.
Micii iubesc lumina şi se lasă jertfiţi în numele
ei, spre a-ngrăşa, astfel, pămîntul născător de
iarbă, pe cită vreme toate moliiile, de toate cu-
loriile şi din toate timpurile, doar întinericul
se-nchină şi doar se-adăpostesc în tinericul
colcăie şi rod şi conspiră împotriva ierbiilor in-
durătoare.

Iarba mea de-acasă trebuie să fie şi să ră-
mînă pentru mine, ca dealful pentru fiecare
alt om, iarba obiştiilor sale, cea mai frumoasă,
cea mai mingiitoare şi cea mai înmiresmată
dintre toate soiurile şi intrupările ierbiilor. Numai
asa ne putem înţelege şi putem primi unii în
ochii altora fără să ne fie ruşine de gîndurile
noastre. Numai asa, chiar dacă nu semănăm
unii cu alţii, sîntem la un loc, fire de iarbă
lîngă fire de iarbă într-o matrice spirituală
numită Patrie.

Miron Ţic

matei gavril

Larg vulture cu aripi infinite
rotea zenitul coada de păuni
a soarelui arzind culorile-nverzite
și singele țării în cheaguri rotunde
de căpșuni.

Girul mirific de promenadă
în care vîntul vîștii s-a vîrșat
și vrăbiile stînd în pruni la sfadă.
O, ceruri sparte — acoperiș surpat.

Casa zidită-n miez de vespănie
pe simbulrele liniștii primare,
suflet al țării — stea transmigraătoare,
segment desprins din zborul vremii — sat.

Menire

Cite flori prin cîmîțire
primăvara-și ies din fire.
După vară vine toamnă
și se-azează peste fire.
Din iubirea de-astă-toamnă
mi-a rămas o amintire.
Din iubirea de azi-vară
mi-a crescut o domnișoară.
Cea din primăvară, hei,
e acum leciur holte.
Am rămas numai cu tine
nemesoșne.

Iubirea mea pentru tine
tine florile-n grădine.
Iarna-n care ți-am fost mire
iar mă va lua-n primire.
Ca-ntr-o tristă nemurire
ninge peste omnire
și-mpliniri și fericire
și necaz și risipire.
Primăvara de iubire,
Primăvara de iubire.

Pierderea iubirii

Pierdere imensă de vreme — iubirea,
timp fără timp — numai vespănie curată,
viață albă și mută, fără sfîrșit,
în care cuvintele noastre sînt frunze
împrăștiute de vîntul toamnei
înainte să le acopere prima zăpadă.
Vîșcol orbitor pe un ger care frige.
Vîșnire nesfîrșită în moarte.
Spățiu rotund și nemărginit.
Floare odinică a tunetului
care leagă pămîntul de inima cerului.
Schelet de lumină — întregul ciștișig l

La țară

Sînt beat de cer : oceanul apelor celeste
îmi spală ființa, un mesaj închis
în sonda trupului, o sticlă goală,
punte peste-antimpii de primeneală.

mihaela muraru mândrea

Intervalul

Archytas

Prin trecerea aceea opacă,
m-au numit Kairos
și m-au învesmîntat
cu toate cunoașterile.

Șapte intervale la rînd
mi-au căzut cite șapte lacrimi
din cei șapte ochi
purtați
de cele șapte trupuri
din cele șapte lumi
prin care trecusem.

Dar iată, Aici
unde-am găsit
șapte iubiri,
șapte patimi,
șapte morți,
m-au lăsat să mă-ntreb
unde este
Oglinda
lor ?

Subcuanta

motto :

„Sensul dă formă energiei”
David Bohm
„Informația dă formă lumii, sursă
de energie nedefinită”
Mihai Drăgănescu

Eram întinderea nemărginită
cu toate podobele mele,
sori, lumini
și-atîtea numere și verbe
și-atîtea nedeveniri
și-atîtea strigăte de întrebare,
cascadă de lumi incolore.

Te-așteptam în zona luminii
nevăzute,
ascunsă
ochiului metafizic închis și somolent,
întuită de cunoaștere
la intersecția devenirilor
amorfă la marginea cîmpului.

Tu, sensul meu
ai sosit ingenușiat de apăsarea
cunoașterilor
atingîndu-mi starea, frenetic,
aducîndu-mi bucuria mișcării,
dragostea expansiunii și
a trecerii prin abstract.

Mircea Tăflan : „Dimineața”

Excugetare

motto :

„Un filozof a spus astfel : cuget, deci
exist. Rezultă din asta că există
de vreme ce cuget ? Filozoful habar
n-avea prin urmare ca a văta și ce e
nevădat. Pot să spun : cuget, deci nu
exist. Sau altfel : exist nu exist, eu tot
cuget.”
Victor Kernbach (Vacanțele secrete)

Știu că ești pe acest cîmp
înflorit de ochii tăi
de-așa înțers din podul mistăcel,
scînd în corporea simțului
așemenea unui fulger într-o
mare de plasmă.

Știu că ești dincolo de formă
în mîncîșul undelor
iluminat leonic de jerele spectrului
aruncat peste ființa lumii
abstractă, atrăgătoare,
inrobitoare.

Știu că-o să te întinsec
odată cu miul călătorului,
eu, trecătoare prin farmă,
prin spațiile, lumii dintodeună
ale acestei deveniri continue
colorate și triste.

Știu mereu că ești
dincolo de aparenta pustie
prin care călătoream singură
aoida luminii
răscolite peste tot ce poate fi,
peste tot ce-a fost, peste tot ce este.

Împovărare

Eram sclavii armoniei nevăzute.

Învesmîntați în lumină
cărăm în liiere de aur,
oglinzi cu nesfîrșite fețe,
cunoașterea tuturor lumilor
și golul trecerii
dintr-o parte în alta.

Poverile
ne-oplecu
peste marginea timpului.

Casa piinii

ion beldeanu

Vasile Ionită apare în prag, puțin nedumerit de o asemenea vizită nocturnă, și, după prezentările de civilitate, cu gesturi largi mă invită înăuntru.

Costumata sa complet albă îi dă un aer solemn și degajat totodată. În sala încărcată de aromele piinii, cele două cupatoare emană o căldură dogoritoare. Malaxoarea imense mestecă de zor alinaul : peste câteva ore prima sașă de minuni rumene și aburinde va fi gata.

Amfitrionul e un flăcău înalt, blond și meseria lui se numește simplu, banal chiar — cocător. Dar Vasile Ionită poate fi considerat în felul său un adevărat recordman : în numai trei minute el încarcă o vatră de coacere, adică așază șaițele de piină una câte una, servindu-se doar de o lopată anume, pe platforma încinsă.

Mi-am început călătoria la Brosteni prin acest scurt popas la brutărie, de fapt o casă a piinii semănînd de departe cu un paralelipiped scîldat în lumină, pentru a afla că zilnic pe porțile sale pornesc spre mesele oamenilor mulți de frazele și „duble”. Și avînd la îndemînă doar această primă informație, poți realiza gîndul că la Brosteni se întîmplă ceva, că tu însuși ești martorul turburătoarei deveniri. Zic turburătoare pentru că despre Brosteni fiecare dintre noi mai păstrează o imagine pitorească-nostalgică ce vine din lecturile adoelescențe : și e datorată marelui bu-muleștean, trecător pe aceste meleaguri.

Nimic de zis, Brosteni își menține încă acea frumoasă „regalabilă a așezărilor montane din nordul Moldovei. Crestele falnice din jur, peste care se leagănă cortinele verzi ale brazilor, sursul apelor repezi rostogolite printre șisturi cristaline dinspre Dorna spre Bicoz, casele mari clădite din birne greie și prinse în „patru table” pînă sub poale de codru îl conferă aceesi statornicie mărădă dintodeună. Dar atmosfera patriarhală de „dulce trecere prin vreme”, cînd aparția unui automobil pe ulițele străvoase se constituia într-un autentic eveniment, rămîne de domeniul arhivei sentimentale.

O-arzîl înaintea spre satul de ieri rapid și sigur, pe toate fronturile. Cîteva dintre „avan-posturile” lui se pot descria la prima privire : cartierul minier sau Colonia cum i se spune, modernă casă de cultură, spitalul, Liceul Industrial, poșta, complexele comerciale, Pe străzile Brostenilor se vehiculează o altă lume, înedită călătorului sosit întîmplător și care mai așteaptă poate să întîlnească siluete de fetițecă în catrine, ghîndind pinzele la riu, ori feciori gălăcnici doîndînd din frunză.

O simplă enumerare a principalelor meserii ce se practică azi la Brosteni devine edificatoare pentru redimensionările produse între timp : mineri, geologi, topometristi, mecanici, electricieni, sondori, artificieri, vagonetari, constructori de drumuri, forestieri, trolești, buldozeriști. Sînt meserii aspre, bărbătești, desăvîșite pe fundalul soarelui și al colinelor înconjurătoare. De rîșcîrîș în noaptea vîlșii și adîncurile de pădure poartă vîștutul muncii. Sondeze, funculare, electrocompresoare, autobasculante, foreze, autoremorci — o adevărată „artilerie” industrială — se află într-un tenace asalt pentru mai mult minereu, mai mult aur verde smulging pămîntului și subpămîntului comorilor aflate în stare latentă pînă nu demult. Nici nu-ți vine a crede ochilor că dincolo de panglica soarelui ce strălucе comună pe o rază de aproape două sute de kilometri pătrați, se duce o asemenea bătălie înecată în care eroii de fiecare zi sînt acești cumsecade trecători, ieșiți în centru pen-

tru cumpărături sau adunați cu voioșie la o bere de după amiază în grădina de vară.

Laurențiu Chiriac avea optsprezece ani cînd a intrat pentru înția oară în mina de la Lesu Ursului. „Umbrau încă plutele pe Bistrița și citeodată mă săream și eu pe vreo plută pînă acasă”, își amintesc el. S-a reîntors la Brosteni pentru a conduce o vreme explorările geologice din zonă. Lecția viforoasă a înfruntării muntelui fusese însușită cu prisosință. „Santerele noastre, îmi spunea atunci cînd l-am întîlnit în această postură, au un specific aparte. Geologii descoperă un afloriment, realizează documentația respectivă și apoi te lasă pe tine să-i confirmi ipotezele. Și acolo unde e ajuns cu pasul, tu trebuie să-ți urci ditamai „mașinările de scormonit”. Prin hățisuri, ocolind stîncile abrupte, fără să produci pagube, fără să distrugi adică fondul silvic. Foreze, buldozere, electrocompresoare și cite mai trebuie”. Astăzi e primarul Brostenilor.

Postul său „secund”, Petre Bordenanu, mai marele mecanicilor și instalatorilor electromecanice a a celor complicate unelte fără de care uriașul angrenaj împinșit din Călmăni pînă la Bicoz ar fi o forță oarbă, inutilă, a rămas la post. El continuă să bată cioculurele alături de sutele de muncitori ai muntelui, oameni de in-delețnicii diverse și convergenți în același timp de țaria și dăruirea cărora însă depinde în ultima instanță împlinirea nevoii de metal, astîmpărul „foamei” de azi și de mine al uzi-

Ceramică de Nicolae Gădănci (din expoziția colectivă deschisă la Florie Nord)

DEBUT

sorin alexandru șontea

O nouă columnă

Sînt dimineți cum n-ou mai fost
răsărite dintre munții tăi...

Sînt pădurile
care-ți cioplesc numele
în basorelieful
pe o nouă Columnă...
Sînt izvoarele
în care lumina
a desprins din curcubeu
roșul,
galbenul
și albastrul
potolindu-ne setea
de iubire de tine...

Cel mare

Mircea
își uitose de viață...
își împărțea ziua

cam așa :
dimineața semăna curaj
în sufletul oștenilor săi,
le amiază
plivea țara de buruieni,
în seara
îi cosea pe turci
care se încurcasă
prin griul nostru...
Mircea își uitase

de viață...
respira deja aerul
curat
al istoriei...

Țara

Țara e-nălțimea
de pe care privim
luminile istoriei
crescînd
apropiindu-se...
Țara e-nălțimea
spre care urcăm
zi de zi
în drumul nostru
spre lumină...
Țara e însăși lumina
din gîndurile noastre !

Dor, cuvînt de dor

E dorul un măr
ce se rostogolește pe trepte
de marmură...
E dorul un rid argintiu
pe obrazul zilei de ieri...
E dorul — mîrosul de fum
al depărțărilor...

teatru

t

«Regele Lear»

TEATRUL GIULEȘTI

Fără a mai căuta motivații psihologice asupra verosimilității sau neverosimilității conflictului din Regele Lear, spectacolul giuleștean trebuie privit ca o ilustrare a unui text mare, pe care din condescendență pentru Shakespeare, actorii și spectatorii îl venerază aprioric. Varianta rezizorală a lui Mircea Marin — venind destul de curînd după spectacolul timșorean — este o reprezentare pe jumătate metaforică, pe jumătate realistă a meandrelor soartei omenești, exacerbind suferința fizică și morală la nivelul contradicției dintre absolut și fragila alcătuire a ființei umane.

Intr-o viziune plastică modernă, Constantin Ciobotariu actualizează metafora puterii prin imaginea tronului metalic, multifuncțional (șesard, colibă, catafaloc).

Costumele actualizate și ele, sînt fie albe, pentru detasarea celor buni de cei răi (pe structura basmelor), fie cernite, purtînd încărcătura semnificațiilor unei autorități dictatoriale militare. În conjunctura unei asemenea interpretări plastice, nici Lear, nici Gloucester, nici Edgar, nici Kent n-ar mai fi trebuit să fie personaje tragice (acestea se confruntă și sînt învinse de forța naturii, a absolutului), ci doar eroii groteschi ai unui teatru modern.

Poate că regizorul nu a dorit un spectacol realist, dar actorii l-au purtat numai în sfera tragicului și prea puțin în aceea a grotescului. Fiind prea gravi, luînd mult prea în serios tragica evoluție a personajelor pe care le intruchipează : Anca Neculce și Olga Bucătariu sînt cele două fiice rele, nerecunoscătoare, spîșind pe pedala trufiei, dar căzînd foarte dese aproape de limita slăbiciunii omenești cînd s-ar putea lăsa impresioneate de consecințele purtării lor netrebnice ; Kent al lui Șabin Făgărașanu este oarecare, fără noiește, Gloucester e prea rigidizat de Mihail Stan în prima parte, mai umanizat în a doua, Cornwall este antipatic și cu chip de otel prin Paul Ioachim, Gelu Nițu nu este convingător în perfidia care ar fi trebuit să-l conducă pe Edmund, Florin Zamfirescu este prea tehnicist în interpretarea nebunului Tom, Ileana Cernat are tendința să o facă melodramatică pe Cordelia, regele Lear este patetizat de Corado Negreanu, jucînd pînă la epulzarea fizică, iar Bufonul lui Pavlescu este poate, cel mai tăios măscăricid din cîți s-au făcut pînă acum. Vocea metalică a actorului lîrîț și tale în carne vie, luciditatea lui bicluciește și ustură, ironia lui pedepsește, nu mingie, ma-litia glasului trezește din morți orice

minte adormită. Bufonul acesta stîl de contemporan (vesta poartă o compoziție de romburi colorate inspirate de costumul Arlechinului Commediei dell'arte) este martoriul rece, neînduplecat al prăbșirii, al autodistrugerii unui labil edificiu social și în același timp, semnalul său de alarmă. Cu mișcări ceva mai dezinvolve, fără teama de ridicol, Ion Pavlescu ar putea ajunge la realizarea de performanță a unei imagini sintetice reprezentative a grotescului uman mai dramatic decît orice tragedie. Bufonul lui Pavlescu constată cu detașare, nu parțicidă, fiind singurul interpret care face corp comun cu viziunea plastică a spectacolului, cu tendința de modernizare-actualizare pe care regizorul a dorit-o, dar nu a putut-o materializa pînă la capăt. Fără să diminueze valoarea interpretativă a lui Corado Negreanu pentru crearea regelui Lear (prea bilnd și uman la început, apoi, prea doborît de suferință), Bufonul Pavlescu aici valorează filosofică, transfigurînd sensurile spectacolului, așa cum se întîmplă cu Pristanda în Serisoarea pierdută a Teatrului Mic.

Efecte tehnice utilizate cu măsură, sunete electronice, lumină pulsatorie, prăbșirea incintei circulare, se corelează într-un spectacol parțial de senzații vizual-auditive, în discrepantă cu jocul realist, patetic al majorității interpretelor principali. Dacă reprezentarea ar fi fost strînută de Mircea Marin în sensul unei mai viguroase chei ironico-grotesci, s-ar fi putut vorbi de o reușită.

Nicoleta Gherghel

Arta concursului

Ca să-l joc pe Goldoni, sînt cred, absolut obligatoriu citeva condiții, una mai indispensabilă decît cealaltă : să intri în scenă (în rol) cu tot ce ții și (chiar) ce nu ții (încă) despre arta actoricească, să crezi în tot ce se spune în text, în adevărul lui, mai ales cînd acesta este acoperit cu aparente și conveniențe, să întelești cu siguranță calculului matematic, că publicul, așa eterogen (și capricios) cum este el, va primi spectacolul cu plăcere și interes.

Intuiția aceasta a avut-o alît reputatul comedigraf Tudor Mustățea (chiar dacă el nu se considera tocmai astfel), cînd a „compus” comedia „Căsătorie prin concurs”, după dramaturgia lui Carlo Goldoni, atras de savoarei farsei acestuia, cît și Teatrul din Sîntu Gheorghe — secția română — pentru prezenta stagiune.

Simpla derulare a acțiunii — o farsă în mai multe variante — urmărește linia de sosire către spectator. Lisette (Teodora Mares) acceptă formal convenția cu tatăl său (Sebastian Comănic) de a fi măritată prin „licitație” doar atunci cînd se convinge de sentimentele de netăgăduit ale lui Filippo (Bogdan Caragea), care urmează să se căsătorească, îndubitabil, în finalul farsei : confuziile luate aproape previzibil din imaginația alurții (bolnavicioasă) a celuiăit tînar plecat în cău-

Natalia Tofan : „In port”

mărite filca reciproce avantajos pentru amîndoi ?... Nimic nefiresc în tot ce la un moment dat se poate întîmpla pe scenă. Totul pare atît de aproptat nouă, grație jocului plin de vervă, fantezie și spontaneitate al actorilor. Nota personală imprimată personajelor este dușă, cu bună-știință, pînă la limita modificării caracterelor în acțiune.

Fiecare dintre actorii este (sau poate fi, dacă reacția spectatorului o cere) într-o singură scenă dansator, acrobat, exhibiționist, fără ca replica să sufere, ba dimpotrivă, căpătînd astfel sensuri pe care spectatorul le așteaptă. Acest bogat și variat limbaj scenic, subiectual (conventional, cum ar fi zis un cronicar profesionist...), studiat și selectat cu măiestrie de regizorul Mihai Dobre, ce lasă numai iluzia alunecării spre grotesc, dă fiecărui personaj numai notele caricaturale de care are nevoie, menținînd prin vervă satirică și puls comic firul real al vieții.

Prin concursul (competiția) acțiunii s-a ajuns de fapt la a pune arta actoricească în concurs cu ea însăși. În competiție se află, cu aceleași șanse, și scenografia Laviniei Dima.

Aflaț abia la-nceput, spectacolul are, prin aderență, perspectiva consolidării în „topul” teatral al stagiunii prezente. Precizînd aceasta, mă gîndesc cu nostalgia la „Tineretul” din Piața Neamț, care ne-a răsfățat pînă mai ieri cu acest gen de spectacole.

Ne bucură, la fel de mult, că trupa tineri scene de la Sîntu Gheorghe face ca, în prezent, concursul artei să continue.

Marin Radu Mocanu

asta ca impieगतul de mişcare să ridice paleta şi să dea semnalul de plecare. Oamenii se urcaseră în vagoane, seful de tren încă mai trînea ultimele uşi uitate deschise de pasagerii grăbiţi, dar dincolo, în direcţia biroului sefului de gară, nu se zărea nimeni. Căldura toridă din timpul zilei părea că se mai înnuia, chiar adia o pală de vînt, tot fierbinte şi uscată, însă aerul era, oricum, aşă şi se părea lui, ceva mai respirabil.

Constantin apucă prosopele, aruncă pe scaunul din faţa bordului, şi se şterse pe frunte de transpiraţie.

— Nea Alecu, nea Alecu tunde oia şi berbecul... tot cînta Gligor lovind cu ciocanul în rotă, încercînd saboţii de frînare.

Era undeva în urmă, pe la vagonul doispe. Mecanicul ştia că, atunci cînd va ajunge la al optulea, berbecul se va plînge că Alecu acela îi tunde oia. Aşa se întîmpla mereu în zilele în care Gligor era vesel; altfel îşi vedea linişte de treabă, asta cînd nu era în apele lui ea, la terezi, să-l salte doar cu două degete ridicare la timp. Gligor îşi aprindea o ţigară chiar aici, lângă locomotivă, puflă de două ori, dădea fumul pe nări, îl întreba repede ce mai face, nu se aştepta răspunsul, îşi sălta numai ciocanul cu coada lungă pe un umăr, şi o lua peste sine. Dar acum Gligor nu avea su-părări, pentru că, exact la roţile celui de-al optulea vagon, îl auzi urînd:

— Iar berbecul tot zicea, nu mai tunde oia mea...

Lîngă umărul lui, Prunu, ajutorul de mecanic, începu să ridă, lăsînd ziarul jos:

— Auzi, bre nea Constantine, ce face şi Alecu ăsta? Se apucă, domne, de prostii şi tunde oile!

Mecanicul zîmbi şi aşeză foile de parcurs în mapa vîşinie din vinilin, pipăi mîchile să nu iasă vreuna în afară, să se îndoiasă sau să se murdărească, după care se uită la ceas şi despărţi ziarul aruncat lângă parbriz. Nu apucă însă să citească nici un rînd, că-l văzu pe impieगतul alergînd spre el. Prunu se aplecă peste ferestă, strigă ceva la el, cînd celălat trecu mai departe, avea poate vreo treabă cu seful de tren, Constantin apucă din nou ziarul. Era dăndana mare azi: Rapidul juca meci greu, numai o minune îl mai scăpa de retrogradare.

Prunu se linişti, nu se mai agita, se apucă să-şi scrie în hîrţ, dar acela făcea nazuri, bolborosea întruna şi, cînd s-au aşteptat mai puţin, a amuţit la loc. El încă pe tînar înjurînd, dar nu se întoarse spre el, îl lăsa în pace, şi la un moment dat, aparatul nu avea cum să meargă, îşi se consumaseră bateriile.

— Erau noi, domne, abia le-am cumpărat! se enervă băiatul, montînd carcasa la loc şi strîngînd şuruburile.

De jos, impieगतul le strigă că totul este în ordine, puteau porni. Constantin decuplă frînele, lesiră încet din gară, pînă au trecut de vîrta de apă, pe urmă au mîrît viteză. În dreptul, dincolo de blocurile vechi, marea lucea verde, semn de furtună undeva în largul ei. Mecanicul oftă, gîndindu-se că le-a promis coailor să-i aducă anul acesta aici, dar, a un făcut, Rădoi se îmbolnăvisese, zăcea şi acum în spital, iar el trebuia să-şi arine concediul pînă în toamnă. Pe urmă se gîndi la Ileana, la toanele ei, nu reuşea să înţeleagă ce o apucase de-si făcuse geamantanul şi plecase la ţară, la mamică-sa, fără să-i zică vreo vorbă. Săteia în bufnată, învelea ceva în zărare, aşeză lucrurile cu grijă în valize mare şi iar mai găsea cîte ceva de împachetat. Ista a fost acum trei zile, cînd el avusese la loc la Iaşi în locul lui Gănescu, care se învoise tocmai atunci pentru un proces de parţal. A doua zi dimineaţă, cînd s-a întors, a găsit caşa goală, cu cestiile de cafea nesălate în chluvea, cu geamurile închise, aerul stătut, mirosind a loc pustiu. Nici coaili nu mai erau, îl luase Ileana, îl dusese la mamică-sa, şi el îşi spunea că totul fusese inutil pînă atunci, că iar se izbea de singurătate ca de un zid, cum se întîmplase la prima lor căerţă; asta a fost de mult, cînd încă nu erau copiii şi Ileana aştepta să nască băiatul...

Ileana îi tot spunea să o ducă la ea în sat, că îi este frică să n-o apuce durerile pe aici, la oraş, printre străini; că să mamică-sa tot acolo născuse, că acolo, printre ai ei, trebuia să-şi aştepte sorocul. El însă a crezut că femeii îi este frică să meargă la maternitatea din cartier, că nu era, nu avea cum să fie obișnuită cu spitalele, oricare ar fi fost ele. Ileana nefînd bolnavă niciodată. Poate, mai credea Constantin, avea mai multă încredere în moaşele din sat — minte de ţărancă — sau nu alt în moaşele cit în verişoara ei, care era asistentă medicală. Oricum ar fi, ea insistă să o ducă acolo, să fie, cînd îl va veni timpul, lîngă bătrînă, adică lîngă mama Ilenei.

A ris la început, dar ea s-a uitat cu multă gravitate spre el, de i-a pierit zîmbetul de pe buze şi a fost nevoit să-i promită că așa va face, că, adică, imediat cum vine acasă din cursă, o suie în primul tren. Mai la urma urmei, îşi spunea atunci, dacă așa vrea, dacă așa i-a intrat ei în cap, e bine, așa va fi. Auzise

gabriel iuga

...cînd în asemenea situaţii contează foarte mult încrederea celei ce naşte în medicul care o asistă şi, ce şi-a zis, de ce să nu-i facă pe plac, cînd lucrul acesta nu era un capăt de ţară.

Dar n-a fost să fie cum se hotărîse, pentru că Ileana a plecat singură, şi-a luat cămaşa de noapte şi ce lucruri mai avea nevoie şi dusă a fost, de-a mai găsit doar un bileţel lăsat pe masa din bucătărie. S-a gîndit, în cele din urmă, că o fi simţit ea ceva şi simţit de s-a grăbit aşa.

În noaptea aceea, cînd s-a întors din cursă, era deja tîrziu, nu mai avea ce să facă, însă a doua zi dimineaţă, nedormit şi ajînat de gînduri, a luat primul tren şi a ajuns la Feteşti. Era un personal, abia se tîra: tot drumul l-a înjurat pe mecanic, bănuia că-l Pirvu, dar ştia că ăla nu are nici o vină, orarul era orar şi trebuia respectat.

Cînd a ajuns în gară, soarele era deja sus, lucea palid şi mic, soare de iarnă, şi Constantin n-a mai aşteptat să oprească Pirvu la peron, a sărit din mers şi a luat-o la fugă printre plopii din margine, să iasă în piaţa din spatele clădirii.

— Bă, nebulule, strigase Dumitracu, impieगतul, stai să-ţi zic o veste de bine!

Constantin a rămas buimac în loc, nu înţelega ce-i tot spunea acela, pînă l-a văzut pe Pirvu, mecanicul, fluturîndu-şi mîinile deasupra capului, scos dincolo de jumătate prin trestia locomotivei. Striga spre el, îl făcea semn, şi abia atunci l-au ajuns cuvintele impieगतului, că bătrînul ridea şi-1 tot bătea pe umăr. Dumitracu îi spunea că Ileana născuse, că avea un băiat; îl tot îmbrăţişa şi se bucura, de parcă lui i se născuse băiatul.

În primul moment n-a ştiut ce să zică, s-a

Carmen Mircescu Rodean: „Peisaj”

sprînjit cu mîna de ghizgurile fîntînii, era năuc, poate şi oboseit de nesomnul acelei nopţi, de gîrile, de mersul acesta istovitor ca simplu pasager, pe urmă a început să ridă, era fericit, dar cînd a vrut să-i mulţumească impieगतului, nu l-a mai văzut alături, plecase să dea drumul trenului. Constantin s-a răscuît spre ciutura plină, rămasă pe muchia de beton a fîntînii şi a băut din ea lung, însetat...

Îşi aduse aminte cum a cunoscut-o pe Ileana la fîntina acea, cînd el — ca atunci, în gară, cînd Dumitracu îi spunea că are un băiat — sorbea din buza crăpată a găleţii din lemn iar ea, în spatele lui, aştepta să-i vină rîndul ca să-şi potolească setea.

Se dăduse jos de pe locomotivă, îl lăsase pe Prunu — auzi ce nume poate să aibă băiatul ăsta? încă se mai minuna Constantin — să primească liberul de mers. După ce a terminat de băut, a aruncat apa din găleată, a scos una din mîni şi i-a făcut semn să bea. Fata a mulţumit, el a vrut să plece, a făcut chiar doi paşi spre peron, dar s-a oprit şi-a aşteptat-o să termine.

— Ştii să faci fasole de fasole? a întrebato-o. Ea tocmai se ştergea la gură cu dosul palmei de picăturile de apă. Constantin, nu i-a văzut decît ochii cum îi priveau cu umire.

— Da, a răspuns, în cele din urmă, fata, lăsdîndu-şi braţul în jos.

— Bine, a ris mecanicul, atunci e bine!

A plecat. După cîteva paşi s-a oprit din nou, s-a răscuît iar spre ea. Atunci l-a simţit neliniştită şi i-a făcut semn să bea. Fata a mulţumit, el a vrut să plece, a făcut chiar doi paşi spre peron, dar s-a oprit şi-a aşteptat-o să termine.

— Cu ciolan afumat? a mai întrebato-o. Ileana a dat din cap că aşa ştia, cu ciolan afumat, cum îi place lui.

— Bine, a zis din nou Constantin, şi a fugit spre tren.

A doua zi, cînd a corît la Feteşti, a văzut-o stînd lîngă fîntînă. A înţeles că-l aştepta. S-a dat jos şi s-a dus acolo. Nu l-a zis încă nici o vorbă, chiar a ocolit-o cu privirea, ca şi cum nu stia cine este, ce caută acolo. Fata s-a înmurgat al fată, dar n-a plecat, de parcă întepise în loc. El a scos o ciutura de apă, a sorbit o gură şi i-a făcut semn să bea. Ileana a băut. Cînd se ştergea la gură, a întrebato-o:

— Deci ştii să faci fasole cu ciolan afumat? Ea a început să ridă, Constantin a mîngîiat-o pe oară, era fericit de risul ei, de faptul că o găsisse stînd acolo, chiar şi de tristetea din primul moment, cînd se orădăuse că nu o ştie, că este o străină pentru el.

Pe urmă Ileana l-a aşteptat la fiecare cursă, mereu la fîntina aceea cu ciutura spartă la mure.

Trecuseră de Medgidia, marea rămăsese undeva în urmă, afară începuse uşor să se însezeze, părea că stă să plouă şi, îşi zicea Constantin, poate numai el crede că se întunecă, era poate o înclouare a lui, dus mereu de gîndurile astea triste. Trenul prinsese viteză, nu aveau staţie la Mircea Vodă, au trecut cu peste optzeci la oră prin hală, şi abia la Cernavodă au mai făcut oprire.

— Nea Alecu, nea Alecu tunde oia şi berbecul... l-a auzit pe Prunu murmurînd.

Mecanicul se trezi pufînd în ris. Rise şi tînarul, manevrînd îndărătnic tranzistorul care nu voia, sub nici un chip, să le transmită meciul din Giuleşti, pe urmă se lăsa păgubas şi-l trîntea zădărnice de el, pe bordul de comandă.

Înainte de linile luceau cenuşii; erau încadrăţi în timp, asta a constat cînd s-a uitat la ceas, ştia că nu are cum să întîrzie, poate la trecerea Dunării, dar acum nu mai era nici o problemă, traficul se usurase mult prin cele două poduri noi. Constantin îşi reamîni de Ileana, de geamantanul în care tot îndesă pachetele ei învelite în ziar, de copiii care erau în vacanţă şi care plecaseră cu ea.

La ora opt şi şaisprezece minute ajungea în Nord, trăgea, ceva mai tîrziu, la depou, era liber toată noaptea şi mîine o zi întregă, dar ce să facă el cu libertatea asta cînd va ajunge acasă, cînd nimeni nu va fi înăuntru, nici ea, nici unul dintre copii.

Constantin tresări, îşi duse mîna la frunte şi se lumină dintr-o dată; înţelese abia acum ce însemnau pachetele acelea pe care le învelise în ziar Ileana — cum de nu se gîndise pînă atunci? se mira singur — nu erau lucruri de-ale lor, ea nu strînise nimic de prin şifonier, nici de-ale ei, nici de-ale celor mici, îi dusese nişte punguşi cu zahăr mamică-să, cînd în fiecare an, cam la vremea asta, mama Ileana făcea dulceaşa şi gemuri din fructele din livada din spatele casei, să aibă ei pentru toată iarna, aşa zicea mamică-să; copiii au nevoie de dulciuri. Răsuflă adînc, usurat de gîndul acesta. Îşi spuse că toată supărarea, toate toanele ei din zilele din urmă, cînd aflase că nici în anul acesta nu-şi lăsa concediul decît mai spre toamnă, nu fuseseră altceva decît o stare trecătoare, că, aşa credes el, dacă tot nu apucase să vadă marea, dar tot erau copiii în vacanţă, măcar să apuce cîteva zile la ţară, să alerge şi să se joace şi ei în aer liber, iar ea să-şi facă rîndul de borcane cu gem şi dulceaţa să umple raftul de sus de la cămară, cum au avut în fiecare an.

— Nea Alecu, nea Alecu... începu să cînte şi Constantin, hobotînd acum, vîzîndu-şi faţa umită a lui Prunu (Doamne, ce nume putea să aibă băiatul ăsta?). Păi ce crezi tu, domn pom fructifer din cînd litera, ca la cuvîntul încredinţat, că dormim în post? Adică, ce-ţi ziceai matică, ai? Că viaţa-i usoră? Nu-i, află de la mine! Dar aici atît de grea pe cît ne-o facem singuri, gîndindu-ţi despre ea.

Trănuşi îl privi murat, ea era obişnuit cu exploziile acestor burcane ale mecanicului; pe deasupra, mai era încă supărat că aparatul lui de radio îi făcuse figura şi nu reuşise să asculte meciul.

Au depăşit podul de la Cernavodă, acum se apropiau de prima staţie. Era Feteşti, şi de-fînd prin faţa peronului de la linia trei, Constantin îscodea cu atenţie grupurile de oameni ce aşteptau oprirea trenului. La ora aceea nu era lume multă, aşa că a putut să-i vadă cu atenţie pe toţi. Ileana şi copiii nu erau nicăieri. După ce se decuplă motorul, trebuia să stea cîteva minute bune sîm, îşi sprînjii cotul de muchia ferestrei. Îl vedea pe impieगतul de mişcare venînd spre el, cu paleta de liber sub braţ.

— A îmbrăţinat şi nea Dumitracu, spuse el şi se întoarse spre Prunu.

Acesta însă tot bombăna ceva, răsuca iar aparatul cu tranzistori în mîna, aşa că-l uită imediat şi-l lasă în treburile lui. Dumitracu albane, într-adevăr, pe sub cozorocul sepei; se vedeau sprîncele înspicate. Constantin se trezi întrebîndu-se cît o mai fi avînd impieगतul pînă la pensie, că, ista, numai el îl ştie de aproape cîncisprezece ani.

Cînd îşi aruncă o nouă privire afară descoperi, doar la cîteva paşi peste terasamentul liniei întui, fîntina cu ciutura spartă la buză. Cineva bea apă, era o femeie într-o rochie galbenă, stătea aplecată şi bea direct din găleata de lemn. A vrut să întorcă din nou capul, să-şi spună iar ceva lui Prunu, dar a văzut-o pe fetiţă sărînd într-un picior, pe urmă braţele agitate ale băiatului şi strigătele lui. Mecanicul nu înţelege ce spune, dar abia atunci şi-a dat seama că femeia care era la fîntînă nu putea fi altcineva decît Ileana. A deschis brusca uşa, a sărit de la înălţimea aceea direct în pietrisul dintre linii, şi a luat-o la fugă spre el.

— Ştii să faci fasole? a întrebato-o pe femeia care încă mai bea apă.

Abia mai respira din graba de a ajunge mai repede, poate şi din emofia că îl vede acolo, că o regăseşte lîngă fîntina cu apă rece. Fetişa i-a aruncat în braţe şi el a văzut-o pe Ileana cum se întoarse cu faţa, cum îşi şterge picăturile de apă de pe buze cu dosul palmei şi cum dă din cap, că, adică, da, ştie să facă mîncare de fasole.

— Cu ciolan afumat? se arătă el neîncrezător, mîngîind capul blond al fetiţei din braţele lui. Femeia ridea, dinţii îi scripeau mat în cenuşii inserării, şi-i făcu semn iar din cap că numai aşa ştie să facă fasolea, cu ciolan afumat, cum îi place lui.

(fragmente de roman)

Pe cerul ţării

Pe cerul ţării veşnic răsor stele punctînd ţăriile gălbe şi mărgele. Unele intră-n stîncile sticloase, altele-n scrisuri, brie şi mătase.

Pe cerul ţării mă afund din zori, cu ei sint la-nţia mea vîoaică, cu ei intrăm în spiele din voră brodin în hronical de sărbători.

Pe cerul ţării devenim stelari, nopţile ard, ne-acopăr nenufari, vorbindu-ne pînă în dimineaţă, ciopliţi în zoda albă către viaţă.

Din cerul ţării ne-adunăm în ape ce ne străbat de-aproape mai aproape, pin-ne sărutăm un sigiliu-n tină cu dulcea lui povară de lumină.

Vară

Privesc cuvintele cum se rostogolesc flămînde, aşteptînd să stea la masă. E-o zi de lucru şi de nerăbdare cînd vara intră izbucnind în casă.

Din şantier

La Hirsova, pe cheiul lung am stat cînd se-apreună braţul Borca-n unde şi Dunărea năvalnic se-ascunde, iar marea poveşte tot mirat.

Din şantierul ce-a pluit în vis umeri s-au desfiat pentru-a aduce semnale, în, în turnuri şi uluce cînd căle-n vîzduhuri s-au deschis.

Curg oamenii, jos apele se-adună urcînd spre soare mîrîniţe-n rouă. La canarele braţele-omîndu-nesec vi diamante-n-oie cunună.

Pescarii-n căştile de viaţă, miere, piine adună-n imn istoric aleasă. Imi intră un halub din val în casă vestindu-mi puilul ce s-o noşte miine.

Culoarea-i aurie

Fluieră-ogorul şi-n cîmpuri şi pe deal acoperit cu-o galbenă năframă. Culoarea-i aurie-un aur pal cum cîntă-ogorului inime de mamă.

Dacă se unduie, cărarea nu s-a aplecat decît cu-n rînd de vîrji tivite-n aur, adulmeind în straiul cald, curat locuri pentru a stringe-un vechi tezaur.

Din vremi, din rădăcini se-nalţă-ntruna şi nu mă stăruie încă să-ascult. Chiar de-o sări din roşia-scripă struna încă voi spune versul de demult.

Iar snopii...

Mergînd spre Dunăre în mlaştini sare iar un stufăriş iar celalalte-s grele. Orezăriile din calendar s-au pigurit în cîmpurile mele.

O să aştept trei-patru săptămîni ce s-o ales din bălţile secate? String palele care-ou căzut pe mîni surprînd chiar vecul încă jumătate.

Iar snopii rătăcesc întorşi în boabe ce s-au născut în apa gree pierdută. Mă prînd de ei precum simt albe scobe, string grînzile-n podeaua grea bătută.

Şi-mi fulgeră acele clipe rare, dîndu-mă undă eram student. Întrînd, ascult prin sonorile clare o dup-amiază de bombardament.

Cu aspra aburire în pămîntul ce m-a udat, m-oduce dedesubt. Ochiul e cel din veacuri, iar cuvîntul nu imi mai însoţeşte straiul rupt.

De lîngă întunerice simt chiar apa şi Dunărea apoi suind în veac. Se-arată cheiul şi-n pontoane sapa silindu-mă să tac de-acum. Să tac!

Iar

Sub rost, în vîzduh, de-s nume ce dor, apelor susur se duc.

Şi nu-l ştiu cruşînd prin pietre sau foc.

Reci întorc mantii de vînt...

Logodnă

Ce ochi te sui privire, cum vînt toate-s cînd nasc spre-a nu fi...

Par semne că da, e-in drum un tîrziu... Viu cu viu nunti-se-va.

film

«Să-ţi vorbesc despre mine»

Mihai Constantinescu, cineast tentat mai ales de temele actualităţii, atacate cu rezultate constante în *Despre o anume fericire*, *Tată de duminică*, *Singularitatea*, *Horlor*, *Premiera*, *Un oaspeţ la cină*, alege drept punct de plecare pentru recentul său film *Să-ţi vorbesc despre mine* (producţie a Casei de film unu) romanul „Jurnalul Aurelei Serafim” semnat de *Silvana Drăguşanu* (1908-1971).

Realizat într-o manieră cuminte, poate prea cuminte, filmul evocă liniar (cu excepţia unui singur flash-back) existenţa unei tinere care, abandonînd studiile universitare în urma unui esec în dragoste, se dedică educării copiilor într-o grădiniţă. Caracter integru, cu o sensibilitate deosebită, Aurela, tînaşa educatoare uită esecul sentimental în universul grădiniţei cu problemele ei, cu copii frumoşi şi inteligenţi, din rîndul cărora nu lipsesc victimele unor situaţii familiale limită. Astfel este cazul micuţei Nina a cărei copilărie este umbră de un mediu nefavorabil sau cel al gemenilor, odraslele pline de personalitate şi umor ale unui inginer văduv, partizanul metodelor pedagogice mai puţin ortodoxe. Apariţia unui prezentabil şi tînar doctor la

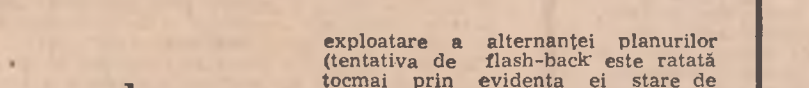
petru solonaru

Ram dintii

Blind de-ai fost, ram dintii, peste firi, ce rămii mărului nunţii mari, cărui alb îi dispari f...

Unde corn, unde ceas, ispitind, te-au atras în vegheri de nespus, fără jos, fără sus?...

Cum te pleci vînturînd, pace-adormi în cuvînt...

Ori

Scad Gemenii tei, floarea-le dînd-o... Ori cînd o linişte-in ei!

radio-tv

O teoremă este un sentiment

Secolul acesta este fără nici o îndoială al ştiinţei aşa cum a existat un secol al marilor descoperiri geografice. Trăim acum chiar pe marginea lui, copiii noştri îşi întînd gîndul spre XXI aşa cum mîna spre creanga plină de roade. Ştiinţa e peste tot, urma ei, urma minţii agere irigă Sahare şi deschide poduri miraculoase, utopii ale altor timpuri sint demult realităţi desuetate, spiritul ştiinţific guvernator e în fericită expansiune, ocupă relaxat civilizaţia acestui secol. Cum să nu vorbim despre el, cum să nu ne preocupăm, să ne incite, să ne obsedeze?

Nu o pledoarie în favoarea emisiunilor ştiinţifice (corect: de popularizare a ştiinţei) la radio şi televiziune, intenţionez. Ci doar cîteva gînduri de ascultător convins şi conştiincios la Ora Ştiinţei secolului XXI ori a Magazinului tehnico-ştiinţific, dispus să afle, să ştie, să se incinte cel puţin pe măsura deliciilor îmbătătoare oferite de minutele Fonoteclii de aur ori ale Dicţionarului de literatură universală (alcătuite de Iulius Tundrea şi Florin Constantin Pavlovici).

Vorba savantului Gr. Moisil: „O teoremă este un sentiment”.

Patru episoade sub titlul *Civilizaţie şi electricitate* realizate de Alexandru Mironov, mereu inspirativ, documentat, convingătorul reductor al acestei emisiuni radiofonice, înregistrate de astă dată la Facultatea de electrotehnică din Craiova, au conturat şi explicat sumedenie de lucruri interesante, de elemente ale acestei fascinante civilizaţii electrice de la experienţele lui Faraday la cei mai moderni şi sofisticăţi consumatori de azi. Am simţit poate nevoia de-a afla ceva mai multe despre iniţiativele, brevele româneşti sau lucruri de ultimă şi acută actualitate într-un timp guvernat de marile descoperiri din vastul domeniu al supraconducibilităţii care incită atît spiritul ştiinţific.

Pe aceeaşi eficienţă schemă a fost gîndit şi ciclul de emisiuni *Căldura* Cleopatra Lorinţiu

La o carte mereu vie

În 1982, când Mihai Beniuc împlinea 75 de ani, Editura Minerva a avut fericita inspirație să-l editeze o carte de frumusețe, cu 75 de poeme, selectate din întreaga lui operă de către poetul însuși. Vizitându-l în primăvara anului următor, Mihai Beniuc mi-a dăruit-o cu dedicație de „rudă sufletească în poezie și bun prieten”, rugându-mă ca, tocmai în această calitate să-i spun dacă cred că selecția care e făcută este bună și-l reprezintă sau dimpotrivă este ca o oglindă strimbată care-l schimonosește.

M-am uitat pe sumar, chiar acolo, lângă paharele cu vin și mi-am dat seama că aproape toate poemele vestite, pe care i le recitam încă din tinerețele noastre, noi, un cerc de prieteni, erau incluse în sumarul micilor dar cuprinzătoare antologii. Am discutat apoi sumarul cu câțiva din prietenii de atunci și fiecare admind selecția, ar fi dorit totuși includerea unor poezii în locul altora. Lucru firesc. Oricât am vrea să ne obiectivăm, o antologie, un dicționar literar, o istorie a literaturii își au partea lor de subiectivitate. Cu atât mai mult când e vorba de o antologie de autor. Iată însă că astăzi, când Mihai Beniuc ne-a părșit, reparcându-i-culegerea mi-am dat seama că în tendința ei de-a-l cuprinde cât mai complet, din toate unghiurile luminii sale lăuntrice, ea are o investitură testamentară. E ambițioasă și gravă, melancolică și cu prezentiment amare parcă răstindu-se deplină sinceritate: „acesta sint și nu altul”. Și ca să certifice valoarea celor spuse, din carte se desprind, parca bătute în aur, poemele demne de cele mai pretențioase antologii: „Urșul românesc”, „Mela”, „Acea printre ardeleni...”, „Ana Kelemen”, „E slobod să mai citim...”, „Mărul de lângă drum” și altele încă, dintr-o operă vastă, desigur inegală. Dar care operă este oare egală decît doar zele natale cu sticla purtind luciul mediocrității? Și oare cîți poeți de artă pot oferi, din opera lor, antologiilor, atîtea poeme de valoare intrinsecă bine marcate. Și cîte poezii pe care contemporanii și urmașii să le recite cu plăcere? Căci problema versului memorabil nu este de ordin colaresc, cum spunea cineva, ci de ordinul intrării poetului în conștiința națională.

Mihai Beniuc este un mare poet. Faptul acesta îl vor dovedi desigur mai bine și mai cuprinzător altele culegeri din poemele sale, alcătuite de critici și istorici literari sau de poeți veniți din lumea lui lirică. Ea a început ca poet bun și adevărat încă de la prima sa carte „Cintee de pierzanie” din 1938. Carte excelentă care impunea un nume. Încă poezia rămăsese sub teroarea primei sale cărți, ca alți poeți (Bacovia, Arghezi, Minulescu ș.a.) ceea ce nu însemnă deloc că celelalte cărți ale sale (ale lor) nu au alcătuit, precum cerurile din trunchiul de stejar, configurații și soliditatea unei opere complete.

A te împune, ca poet, în haloul de lumină și aur al marii poezii dintre cele două războaie e un examen periculos. Din umbra unor Argezi, Blaga, Barbu, Pillat, Voiculescu, Maniu (cu epigonii lor) era foarte greu să te smulgi și

să te împui. Dar cu trufia sa țărănească moțosească, cu talentul său viguros și autoritar, poetul de pe Crișuri a izbucnit s-o facă, avîndu-și marea dinpre tradiția istorică și socială a transilvănenilor, în irudire de singe cu Cosbuc, Goga, Isac și Cotrus, cu o poezie, ca a lor, aspră și mesianică. Poet angajat de la arta poetică ce deschide prima sa carte, pînă la ultima poezie publicată, Mihai Beniuc a avut totdeauna un sentiment acut al istoriei. „Hei, fraților, la mîna sîngelui / Istoria contemporană plînge!” exclama el în anii de opresiune. Ca apoi să se definească tot prin prisma istoriei: „De vreați să știți, nepoate, cine-am fost / Istoria învăț-o pe de rost!” Istoria i se insuflă, complementară, legenda, în tendința (eminesciană) de-a alcătui o mitologie românească („Ileana”, „Umbra lui Gelu”, „Chivăria roșie”, „Orfeu, străbunul tragic” etc.). Și este în permanență osmoză cu socialul. Ca la Eminescu față de care poetul are un cult — apar marii tribuni: Horia, Iancu, Tudor, Doja, în exod spre contemporaneitate, împlinți exemplar în eroii comuniști. Că unele poeme care cîntă revoluția și reformele și cănduce, poate fi adevărat (cum e la fel de adevărat și la alți poeți din epocă dar care se fac că uită și se tirnosească în tinută estetizantă) dar la Beniuc poezia revoluționară, poezia despre partidul comunist și eroii lui de ieri și de azi stă sub pavăza unui destin, unei biografii. Poetul s-a născut pe sine comunist în anii tîrziei fasciste — a făcut parte dintre adevărații ilegalisti. Subliniez cuvîntul adevărații. În ceasurile noastre de tîrfas ardelenesc, odată chiar o noapte întreagă în trenul de la Oradea la București, mi-a istorisit, fără ifose și revendi-cări, cîte a avut de pățimit la universitate, acasă în Sebis, la Sibiu, oriunde se afla, datorită convingerilor sale.

Poemele de revoltă, de protest, de vizune au fost, în opera lui Beniuc, totdeauna în împletire și nu în simplă vecinătate cu poemele de dragoste, de desfătare anacronică, de finețe neclasică.

Cred că unul din examenele cele mai dificile pentru un poet este poezia de dragoste și cînd de pe poezi lungi repede în ridicol, mi s'au spus odată demult Henry Jacques, profesor universitar din Cluj, fin degustător de poezie și amic al lui Mihai Beniuc. Iată că Mihai Beniuc se dovedește un mare poet și la acest etern și constelat capitol. I-am recitat odată, la o masă de bodegă lăxuoasă, împreună cu Nichita Stănescu, admirabila poemă „neconoscute femeie”. A plîns. A plîns frumos și mi furis ca un copil. Apoi a început să ne recite el „Ana Kelemen”. A propo de acest poem, tin mîncă că odată, mergînd cu trenul prin Ardeal, de „Zilele poeziei” și trecînd prin Cluj, diminețea, la revărsatul zorilor, Mihai Beniuc mi-a arătat un cîmîțir care atunci se numea de la geamul vagonului: „Sandule, mi-a zis, acolo doarme Ana Kelemen! Cînd vei fi înalt și mai înțeles, moartă — Ana Kelemen!”

Poeților tineri

(fragment)

Pe Eminescu noi poeții tineri,
Zadarnic încercăm, nu-l vom ajunge.
Cinteele lui fără seamă
Sînt pentru noi miraj de neatinș.
Caravana noastră trecătoare
Aleargă după oaza visurilor lui
Și oaza aleargă mereu la fel de departe
În zare.

Dar Eminescu nu cuprinse tot
În stihurile lui dumnezeiești.
Durerea românească-i mult mai mare
Și n-o cuprinde toată nici un cîntec.

Poeți, poeți!
Vă puneti urechea pe inima țării
Și-i ascultați bătăile neregulate.
Spuneți-mi ce e aceasta?
De ce-i bolnavă țara noastră?
A putrezi stejarul românesc?
A rod la rădăcina viemii tainic
De-și dăinua coroana a cădere?
De ce atîtea crengi uscate-n virf,
Alta visc
Și-alteia frunze veștede?
Ce-nsemnă tinjirea aceasta?

Pe Eminescu noi poeții tineri
zadarnic încercăm, nu-l vom ajunge.
Dar Eminescu nu cuprinse tot
În stihurile lui dumnezeiești.
Durerea românească-i mult mai mare
Și n-o cuprinde toată nici un cîntec.

(Cintee de pierzanie — 1938)

MIHAI BENIUC

Nainte de-a muri

Nainte de-a muri vreau să văd
Cum înflorească la Sebiș cîrșii primăvara.
Mi-î dor de gardurile vechi
Cu pruni pleacăți către uliță
Și-oș vrea să mișină capul vițelilor
Cu botul umed și miroas de lapte.
Aș sta visător pe malurile Desnei,
Privind vremeliua undelor,
În care soarele-și topește aurul.
Multe tristețe a depănat luna
Sub ochii mei în valea mireasmă
De cite ori n-am ascultat pădurea
Cu sușutul biind cum încerca s-adormă

Scintil ca un copil.
O toamnă cu țipăt de cocor
M-a smuls ca pe o frunză.
Mai țin minte cîii înhămați
Și dimineața răcoroasă.
Mama plîngea în prag,
Eu însă dincolo de negura lăptoasă
Vedeam înflorînd minuni.
Acum,
Nu se mai înalță ciocirlia, bruș de cîntec,
Din mirineza pusă la sufletul.
Mă simt înrudit tot mai mult
Cu cei coborîți sub țărîni.
Nu voi scrii peste gardul cîmîțirului
Ca-n anii prunciei din ocol.
Plioile reci strecurate prin lut
Îmi vor spăla oasele albe.
Dar primăvara,
Ca totdeauna,
Vrăbiile vor ciripi vesele
În gardul de măceși.

(Cintee noi — 1940)

Marele apel

„Ca făranel printre snopi de griu
Voi intra masiv și greu în vreme,
Cu un cil dealul de poeme,
Murmurînd o doină trist, molii.
Nu-mi bat capul ce-or gândi vecinii,
N-am cîștigat din holda lor un pal.
Asudînd sub plioile luminii
Numai anii mei mi-i docera...”

„Cînd voi lăbi odată eu cu barda,
Acestă sîncă are să se crape
Și va țînși din ea suvoi de ape!
Băieți, aceasta este aria!
Nu era numai o voce nouă, ci și o altă atitudine,
o concepție nouă. Într-o poezie saturată de estetism, tînărul poet instala cu asprime și nonconformism deliberat o naturalitate reală, o simplitate convingătoare, o descurajare de energie, care acceptă doar canonul „drumului în sus”.

„Cu sanie fără clopoței
Trec peste zăpada și noroiul veacului.
Cînd am pornit la drum fugarii mei,
Eu nu m-am închinat nici Domnului nici
Dracului...”

Voluntarismul manifest, simplitatea zicerii, tropii sfidători (fărăneșii au atras imediat atenția asupra noului poet venit din provincie, care refuză „exemplele”, revendîcîndu-se din oame-nii însurecîților transilvăneni. Încă de la debut Mihai Beniuc a fost un poet controversat, ceea ce nu l-a împiedicat pe Ion Chinezcu să fie sigur pe odată cu Cîntee de pierzanie „o stea a poeziei” și pe cîțorii neîncrezuți în inteligența făranelului venit de pe Crișuri. O așteptare încremențată și pioasă, fiecare cu sine, și el, mai singur decît toți, cu trupul puțin, înghet de moarte. Trupul său era acolo în fața noastră, sufletul său se elberas de demul și devenise monadă sau stea plîpînd peste seculara pădure a Momei.

Convoitul tăcut a pornit spre locul cel fără înnoare, florile veneau și ele strălucînd încă prespete, vara își trimitea de sus căldura sufocantă, asistența urmă scrierii prea mare într-o încremenire mută. La gîspă, fiind foarte aproape am văzut cu umire cum sub una din frînghiile susținătoare se fixase dedesubtul raclei, un boboc de garoafă roșie ca singlele. „Garoaia roșie, nu plînge!”

Poetul Mihai Beniuc nu mai este. Cel care, cu ani în urmă, cerea cu inexplicabilă violență „să fie ars scaunul pe care a stat” (scaunul unui mare poet) pot fi acum definitiv liniștiți. Scaunul „poetului de pe Crișuri cu inima-n trei învelșuri” e liber, neapărat de nimeni, și asteaptă...

Se se întâmpla în 1938 în literatura noastră și de ce Cîntee de pierzanie? În anul Cînteele de pierzanie mai apăreau Poeții tineri bucovi-neni într-o antologie de Mircea Străniul, romanul Am plecat din sat de Ion Vlasiu, Urcan bătrînu de Pavel Dan, culegere postumă, Pe margi-ne de cărți de Octav Sulețiu. Sint membri ai aceleiași generații și purtătorii unei sufluri literare noi. Dar au mai apărut și Rădăcini de Hortensia Papadot-Bengescu, Gorila de Liviu Rebreanu, Vala frumoasă de Mihail Sadoveanu, cărți care, în ciuda valorii lor, n-au produs semnificativ ecoul meritat. Cerul se înno-rasese deasupra României, timpul literaturii stătea să moară, și această neliniște lipă în Cînteele de pierzanie ale lui Mihai Beniuc.

Un an literar numai nu este însă semnifica-tiv pentru circumstanțele poeziei lui Mihai Beniuc. Ea are insotitori și prevestitori. Unul este Eusebiu Camilari din Chemarea cumpenilor, altul Zaharia Stancu cu versurile proprii, dar și cu tălmăcirile din Serghei Esenin. Poezia de aspect țărănesc, revendicativ, însușindu-și literar nou. Dar au mai apărut și Rădăcini de Hortensia Papadot-Bengescu, Gorila de Liviu Rebreanu, Vala frumoasă de Mihail Sadoveanu, cărți care, în ciuda valorii lor, n-au produs semnificativ ecoul meritat. Cerul se înno-rasese deasupra României, timpul literaturii stătea să moară, și această neliniște lipă în Cînteele de pierzanie ale lui Mihai Beniuc.

Un an literar numai nu este însă semnifica-tiv pentru circumstanțele poeziei lui Mihai Beniuc. Ea are insotitori și prevestitori. Unul este Eusebiu Camilari din Chemarea cumpenilor, altul Zaharia Stancu cu versurile proprii, dar și cu tălmăcirile din Serghei Esenin. Poezia de aspect țărănesc, revendicativ, însușindu-și literar nou. Dar au mai apărut și Rădăcini de Hortensia Papadot-Bengescu, Gorila de Liviu Rebreanu, Vala frumoasă de Mihail Sadoveanu, cărți care, în ciuda valorii lor, n-au produs semnificativ ecoul meritat. Cerul se înno-rasese deasupra României, timpul literaturii stătea să moară, și această neliniște lipă în Cînteele de pierzanie ale lui Mihai Beniuc.

Un an literar numai nu este însă semnifica-tiv pentru circumstanțele poeziei lui Mihai Beniuc. Ea are insotitori și prevestitori. Unul este Eusebiu Camilari din Chemarea cumpenilor, altul Zaharia Stancu cu versurile proprii, dar și cu tălmăcirile din Serghei Esenin. Poezia de aspect țărănesc, revendicativ, însușindu-și literar nou. Dar au mai apărut și Rădăcini de Hortensia Papadot-Bengescu, Gorila de Liviu Rebreanu, Vala frumoasă de Mihail Sadoveanu, cărți care, în ciuda valorii lor, n-au produs semnificativ ecoul meritat. Cerul se înno-rasese deasupra României, timpul literaturii stătea să moară, și această neliniște lipă în Cînteele de pierzanie ale lui Mihai Beniuc.

Benone Șuvăilă : „Vază”

autentică. Este, psihologic vorbind, revolta fon-tologică a cărții. Lucian Blaga, imediat după primul război mondial, exprimată cu severă noutate a zicerii, de scriitori ca Zaharia Stancu și Mihai Beniuc. Esenin, pe care l-au citit amîndoi, a fost catalizatorului unui proces în plină desfășurare. Testament-ul argezean, poezia lui Vasile Voiculescu și Aron Cotrus sint templele de urcuș ale revoltei și revendicării din poezia noii generații. Dintre toți, Mihai Beniuc a vorbit cu vocea cea mai curată și mai convingătoare despre forța și autenticitate a unei lumi care-și cerea drepturile în existența în toate formele. Cîntee de pierzanie cuprinde atît „Acea printre ardeleni...” cît și Urșul românesc, după cum și Poeții tineri,

„De două mîi de ani dansează,
L-au prins de pui în miez de codru,
Hei codru ăla-l tot visează
Dar să mai scape nu e modru!
Dansează ursul românesc

Orașul ride și potrece,
Haște-n chibol, urbi străda,
Boerul dă un cuțit, cînd trece
Prin fața lui jucînd parada:
Dansează ursul românesc...”

(Ursul românesc)
Autorul Cînteele de pierzanie a fost poetul durerii românești pe care n-o poate cuprinde toată nici un cîntec.

Mihai Beniuc este poetul care a resimțit cel mai adinc ocupația teritoriului românesc numit Ardealul de Nord, în 1940-1944, de către trupele horthisto-fasciste, cu toate sinistrele consecințe. O carte întreagă, de poeme vechi și noi. Orașul pierdut, apărută în colecția „Cartea refugiatului ardelen” București, 1943, este inspira-tă de incredibila traumă. Cîntee de pierzanie, 1938, Cîntee noi, 1940, Poeții, 1943 Orașul pierdut, 1943, alcătuiesc și hotărăsc profilul definitiv al poeziei lui Mihai Beniuc.

La sfîrșitul celui de al doilea război mondial, Mihai Beniuc era un poet care-și dăduse măsura. Vocea lui sunase profetic, prevestind pericole și vorbind despre o lume nouă. A intrat în această lume cu toată energia și entuziasmul celui doritor de înnoire și de mai bine. Poetul legat de mase și dedicat lor, minutor al unei expresii pe cit de fruste pe cit de sugestive,

Ceramică de Vasile Craioveanu

purtător al unui mesaj tonic, s-a împlinit într-o carieră literară a cărei abundență a demobilizat critica și istoria literară. A scris peste o sută de volume de poezie, proză, teatru, articole, eseuri, traduceri, rămînînd în toate un scriitor de adevărat interes și autenticitate. Ceea ce rămîne mai presus de toate este poezia lui.

Cel care anunța primăvara Transilvaniei subjugate și a țării întregi dorindu-se toboșarul timpurilor noi și-a văzut visul cu ochii. A fost un scriitor activ, un militant de seamă pe tărîmul culturii și al literaturii române. Era mîndru de cele două tenențen pe care le organiza succesiv în cîntea lui Eminescu și Caragiale, ca adevărate gesturi de restituire literară și artistică într-un moment în care literatura română încetase de a mai avea un trecut. A prezidat mari întruniri scriitoricești, a fost director al revistei Luceafărul de după război, cînd publicația era la primii ei pași. L-a prefațat pe Octavian Goga, cînd poetul plîmăria noastră era privit ca un ciurmat. L-a prezentat pe tînărul transilvănean, azi poet de seamă al țării, Ioan Alexandru, cînd acestuia l-a apărut cartea de debut Cum să vă spun. Nu l-a iubit pe Lucian Blaga, iar romanul Pe muchia de cuiț stă ca o dovadă mustrătoare a acestei înamicități. Cine va scrie biografia lui Lucian Blaga va dezlega misterul acestor raporturi. Dincolo de ele stă poezia lui Mihai Beniuc, despre care s-a spus cu îndreptățire că va fi o stea a poeziei românești. Conștient de dificultatea contactului cu abundența producției literare, poetul s-a antologat singur. Cînteele inimii, din 1960, 75 poeme, 1982, Rugul poeziei, 1985, sint cărți în care chiar degetul poetului ne îndreaptă către ceea ce este imperisabil în poezia lui. La judecarea necrutătoare a timpului, Mihai Beniuc se infățîșează cu argumente incontestabile.

La înmormîntarea simplă și aspră, pe care poetul Mihai Beniuc a cerut-o cu limbă de moarte, lîngă el se afla, așa cum s-a aflat și la debutul său, poetul Emil Giurgiuca. O solidaritate exemplară. Rămînem doar cu cărțile lor dar și cu gîndurile lor, acei dintre noi care le pot înțelege. Cei care se duc au nevoie de continuatori. „Durerea românească-i mult mai mare / Și n-o cuprinde toată nici un cîntec”. Aceasta e marea apel al poeziei lui Mihai Beniuc. Dar nu moare numai un poet mare, ci și o lume. O lume de scriitori care venea către noi de dincolo de ultimul război mondial, oferîndu-ne iluzia unei strînse legături cu ceea ce a fost. După despărțirea care a avut loc, această iluzie dispărea. Sîntem singuri și cu atît mai mult ceea ce a fost rămîne să fie prețuit cum se cuvine.

M. Ungheanu

Cînd pleacă un poet, se miră zeii...

În ultima vreme, poetul Mihai Beniuc vroia tot mai mult și mai des să plece „acasă printre ardeleni”. În Sebișul său răcorit de verdele pădurii și tăiat de apele limpezi ale Desnei lăcrimată de Muntele Codrului. Se îmbrăca febril în aceste amurguri sufocante de vară, ca un făranel pregătîndu-se pentru o lungă călătorie, se preumbla respirînd lacom mirosul florilor din mica sa grădina, dădea o raită dină la marginea lacului, slăpînd anagor și se întorcea oșez și trist. Nu mai avea putere.

Acolo ar fi vrut să se săvîrșească, departe de „orașul pierdut”, ascultînd „mela” verii a-neantînzînd nepăsătoare ultimul său „cîntec de pierzanie”.

În multe din nopțile tineretii noastre, Nichte și subsemnatul îl sunam la cele mai diverse ore și-i recitam la telefon versuri de suflet și durată: „Dintre-nselătoare amante / mi-a rămas în minte numai una / încercată, greu cu o diamantă / și purtînd pe frunte, nouă, luna, / Mă-avelea cu salul de-nuneric / și stăteam alături tăcuti, / trupul fin -l cuprindeam eteric: / spune tu, de ce nu mă săruți?”

Iată că „inselătorea sa amantă”, viața, n-a mai fost prezentă la obișnuita întîlnire și l-a sărutat pentru prima și ultima oară eliberîndu-l și redîndu-l Eternității.

A fost și va rămîne un mare poet, din stîmpa aleasă și roștă a lui Cosbuc, Cotrus și Octavian Goga, răzvrătit și protestatar și credincios idealului asumat. Cei care cred că Timpul îi va rugini versurile se înșală sau sint de rea credință. Opera sa poetică, începută aîit de strălucit ilustrează drama creatorului

obligat să-și poarte destinul prin conjuncturi dintre cele două războaie și nu întotdeauna dintre cele mai favorabile.

Făptura sa delicată se încercase cu energii poetice puțin obzornice. A scris mult, a scris

Carmen Mircescu Rodean : „Flori”

Al. Andrițoiu

zîlnic, pînă în ultima clipă a lucidității artistice. Privindu-l cum stă liniștit și împăcat în sicriul prea mare pentru alcătuirea sa fragilă, înconjurat de flori unelte, multe garoafe) în capela rece și aseteră, mi l-am amintit viu și desăvîrat, așa cum l-am văzut pentru prima dată în urmă cu peste treizeci de ani, în sala mare a Palatului cultural din Arad, pregătîndu-se să recite în fața sutelor de cititori mai vîrstnici și mai tineri. Atunci, înainte de a începe cu binecunoscutul versuri: „Ții minte Ana Kelemen cum te îndoaia în Deza goală, cel puțin în vorbitori și-au exprimat elogioz gîndurile despre poetul care stătea stingher pe scenă.

Acum, aici în capela pustie, și mai apoi afară, pe alea umbră de castani, nimeni n-a rostit nici un cuvînt. Poetul a cerut testament acest lucru, recitînd orice discurs, orice semnificație și simplitate eminesciană, și de întîles pentru cei ce nu erau sau ultima rînită a făranelului venit de pe Crișuri. O așteptare încremențată și pioasă, fiecare cu sine, și el, mai singur decît toți, cu trupul puțin, înghet de moarte. Trupul său era acolo în fața noastră, sufletul său se elberas de demul și devenise monadă sau stea plîpînd peste seculara pădure a Momei.

Convoitul tăcut a pornit spre locul cel fără înnoare, florile veneau și ele strălucînd încă prespete, vara își trimitea de sus căldura sufocantă, asistența urmă scrierii prea mare într-o încremenire mută. La gîspă, fiind foarte aproape am văzut cu umire cum sub una din frînghiile susținătoare se fixase dedesubtul raclei, un boboc de garoafă roșie ca singlele. „Garoaia roșie, nu plînge!”

Poetul Mihai Beniuc nu mai este. Cel care, cu ani în urmă, cerea cu inexplicabilă violență „să fie ars scaunul pe care a stat” (scaunul unui mare poet) pot fi acum definitiv liniștiți. Scaunul „poetului de pe Crișuri cu inima-n trei învelșuri” e liber, neapărat de nimeni, și asteaptă...

Mireea Micu

cheie pe aceea pusă la punct de Zarifopol), admirabile „caragialiana” și își dedică o parte a vieții unui cult adevărat, incomparabil prin profunditate cu „caragialeologia” altora. Înaintea clasicii, Serban Cioculescu venea cu o seriozitate de „didaskalos” și, cu mintea lui românească cea repede preceptătoare și vorbă lute, știa a cuprinde într-o formulă, totuși îndelung căutată și lustruită parcă de succesivele încercări, ceea ce îndeobște se considera a fi stat impenetrabil, „mister”, sunet fundamental incommunicabil.

Era, în totul, un raționalist și un pozitivist, dintre aceia ale căror produse dau o senzație acceptabilă de optimism și care, poate, la trecerea vremii, sfîrșesc prin a se arăta mai puțin profunzi decît susținătorii „inefabiliului”; însă un raționalist ale cărui rezultate în examinările de minuție nu se pot pune la îndoială. Minuția și această reticență înaintea creației aventuroase definesc „cronica” lui, poezie ca un vast letopisat al literaturii extras din imediat pe întinderea a peste jumătate de secol: o prelungă și policromă dare de seamă, niciodată sustrasă sentimentului, căci asedeni predecesorilor lui, Stoica Ludescu și Radu Popescu, a acest cronicar de vremi moderne găsea pretutîndunde obiect de adorație și de cîntăreală, definind-se cu viciușnice și umplînd pagina de acea indimenticabilă combinație „muntească” de vorbe mari și de repudieri fără reticență. Însă „cronica” era, de s-ar fi văzut mai bine aceasta, un scriitor, și totuși un memorialist cu o volubilitate înconștientă, spumoasă ca o șampanie preparată „la roumaine” după metoda clasicizată în Franța provinciei „Champagne”.

Și dacă, în curgerea ei impenetrabilă, istoria acestei literaturi va găsi o clipă spre a se întoarce și către opera de care, iată, o lasă acum, pe celuilui și întregită de o vîrstă miraculoasă, Serban Cioculescu și de cîntăreală, poetul și criticul românesc se va împlini cu încă o trăsătură de preț, „Vîrstă miraculoasă”, da! Căci de la tînărul cu lavalieră și privire semețată și pînă la patriarhalul cu barbă împunătoare și albă, viața lui Serban Cioculescu a fost și va rămîne înșoțitoare unei întregi literaturi.

O literatură, dar, ilustrînd mitate și continuitate, organizată deplină cu un proiect interior sălășluind pe sub timpuri și peste ele, exemplificînd o europenitate de popor vechi și stăruitor în geografia proprie, unitară prin definiție și prin postulat. Din Moldova de undă venea Goga și în Transilvania martirilor rămăși în memoria lui Mihai Beniuc, din Tera Românească de la Dunăre, de unde a țesit la o clipă „veche” și atît de recentă în cronologia multimilenară a românilor, și Serban Cioculescu, o cultură cu reazem romantic își adună și își adunase energiile pe care și le va aduna încă multă vreme într-o istorie a umanității unde e loc pentru toți.

Artur Silvestri

Portretul unui cronicar

marțea lui Șerban Cioculescu se alătură și o urmează într-un chip aproape simbolic pe aceea a lui George Ivașcu și Mihai Beniuc, plecați și ei în acest sfîrșit de iunie toată și iată, în fine, sunt. Zic „simbolic” și mă gîndesc pentru o clipă la viața acestor pînă ieri contemporani ai noștri care acum rămîn a fi contemporani cu istoria literaturii, cu Miron Costin și cu Octavian Goga, cu Al. Davila și cu încă mulți, mulți alții, însuruiți în secolul al doilea, acolo unde nu mai sint lumini; cu ei, o întreagă generație literară intră definitiv în efigie. Și dacă opera lor a diferentiat, prin formele ei de manifestare, fără a-i despărți cu toate acestea în chip considerabil, originile, prin extracție geografică, diferite spun mai mult decît ar apărea la o preșă repede vedere. Iată, de pildă, de George Ivașcu, scoborit din Moldova „Jurnalului literar” și ieșit din scoala de literatură civilă a lui G. Călinescu: un „călînescian”, un moldav și un jurnalist, exprimat mai înainte de toate printr-o acțiune care e aceea a literel așezate febril pe foaia unor gazete. Iată, dar, pe Mihai Beniuc, evocînd, prin obitșii, acele unde nu mai sunt lumini; cu ei, o întreagă generație literară intră definitiv în efigie. Și dacă opera lor a diferentiat, prin formele ei de manifestare, fără a-i despărți cu toate acestea în chip considerabil, originile, prin extracție geografică, diferite spun mai mult decît ar apărea la o preșă repede vedere. Iată, de pildă, de George Ivașcu, scoborit din Moldova „Jurnalului literar” și ieșit din scoala de literatură civilă a lui G. Călinescu: un „călînescian”, un moldav și un jurnalist, exprimat mai înainte de toate printr-o acțiune care e aceea a literel așezate febril pe foaia unor gazete. Iată, dar, pe Mihai Beniuc, evocînd, prin obitșii, acele unde nu mai sunt lumini; cu ei, o întreagă generație literară intră definitiv în efigie. Și dacă opera lor a diferentiat, prin formele ei de manifestare, fără a-i despărți cu toate acestea în chip considerabil, originile, prin extracție geografică, diferite spun mai mult decît ar apărea la o preșă repede vedere. Iată, de pildă, de George Ivașcu, scoborit din Moldova „Jurnalului literar” și ieșit din scoala de literatură civilă a lui G. Călinescu: un „călînescian”, un moldav și un jurnalist, exprimat mai înainte de toate printr-o acțiune care e aceea a literel așezate febril pe foaia unor gazete. Iată, dar, pe Mihai Beniuc, evocînd, prin obitșii, acele unde nu mai sunt lumini; cu ei, o întreagă generație literară intră definitiv în efigie. Și dacă opera lor a diferentiat, prin formele ei de manifestare, fără a-i despărți cu toate acestea în chip considerabil, originile, prin extracție geografică, diferite spun mai mult decît ar apărea la o preșă repede vedere. Iată, de pildă, de George Ivașcu, scoborit din Moldova „Jurnalului literar” și ieșit din scoala de literatură civilă a lui G. Călinescu: un „călînescian”, un moldav și un jurnalist, exprimat mai înainte de toate printr-o acțiune care e aceea a literel așezate febril pe foaia unor gazete. Iată, dar, pe Mihai Beniuc, evocînd, prin obitșii, acele unde nu mai sunt lumini; cu ei, o întreagă generație literară intră definitiv în efigie. Și dacă opera lor a diferentiat, prin formele ei de manifestare, fără a-i despărți cu toate acestea în chip considerabil, originile, prin extracție geografică, diferite spun mai mult decît ar apărea la o preșă repede vedere. Iată, de pildă, de George Ivașcu, scoborit din Moldova „Jurnalului literar” și ieșit din scoala de literatură civilă a lui G. Călinescu: un „călînescian”, un moldav și un jurnalist, exprimat mai înainte de toate printr-o acțiune care e aceea a literel așezate febril pe foaia unor gazete. Iată, dar, pe Mihai Beniuc, evocînd, prin obitșii, acele unde nu mai sunt lumini; cu ei, o întreagă generație literară intră definitiv în efigie. Și dacă opera lor a diferentiat, prin formele ei de manifestare, fără a-i despărți cu toate acestea în chip considerabil, originile, prin extracție geografică, diferite spun mai mult decît ar apărea la o preșă repede vedere. Iată, de pildă, de George Ivașcu, scoborit din Moldova „Jurnalului literar” și ieșit din scoala de literatură civilă a lui G. Călinescu: un „călînescian”, un moldav și un jurnalist, exprimat mai înainte de toate printr-o acțiune care e aceea a literel așezate febril pe foaia unor gazete. Iată, dar, pe Mihai Beniuc, evocînd, prin obitșii, acele unde nu mai sunt lumini; cu ei, o întreagă generație literară intră definitiv în efigie. Și dacă opera lor a diferentiat, prin formele ei de manifestare, fără a-i despărți cu toate acestea în chip considerabil, originile, prin extracție geografică, diferite spun mai mult decît ar apărea la o preșă repede vedere. Iată, de pildă, de George Ivașcu, scoborit din Moldova „Jurnalului literar” și ieșit din scoala de literatură civilă a lui G. Călinescu: un „călînescian”, un moldav și un jurnalist, exprimat mai înainte de toate printr-o acțiune care e aceea a literel așezate febril pe foaia unor gazete. Iată, dar, pe Mihai Beniuc, evocînd, prin obitșii, acele unde nu mai sunt lumini; cu ei, o întreagă generație literară intră definitiv în efigie. Și dacă opera lor a diferentiat, prin formele ei de manifestare, fără a-i despărți cu toate acestea în chip considerabil, originile, prin extracție geografică, diferite spun mai mult decît ar apărea la o preșă repede vedere. Iată, de pildă, de George Ivașcu, scoborit din Moldova „Jurnalului literar” și ieșit din scoala de literatură civilă a lui G. Călinescu: un „călînescian”, un moldav și un jurnalist, exprimat mai înainte de toate printr-o acțiune care e aceea a literel așezate febril pe foaia unor gazete. Iată, dar, pe Mih

POST-RESTANT

Și fără să înțeleg de ce, dar, în ziua aceea, vom vorbi despre timp. Deci este vară, este cald, iar când nu este cald, nu este nici vară. Plouă, cînd plouă, fulgeră și dacă fulgeră, trăznete, ceea ce pe unii îl bucură, iar pe alții îl sperie. Păpădiile au apărut și ele, odată cu trandafirii. Dar cine se mai joacă astăzi cu păpădiile? Le mai suflă și în ochii cu? Știm, s-ar putea să se creadă că în timpul nostru s-a creat o atmosferă de jocuri meteorologice, dar noi nu credem că trebuie să trăim, și să gândim, și să scriem vesnic încredințați. A sta cu degetul la timp înseamnă înseamnă gândire, debar, nu gândire, deși pe scenă, deși puțină actorie în strică unor, cînd vrem să părem mai serioși, nu-i așa? Cînd vrem să fim impresionați pe naiv, ori cînd vrem să fim „maestri”. Pentru un dialog nu trebuie decât să fim firești, sinceri, și dacă se poate, prietenoși. Din gât, însă, un coșciug, o dreaptă, o putină, nu sînt nici firești, nici sinceri, dar, mai ales, nici prietenoși. Pe aceștia îi rugăm să nu ne mai scrie, otrava lor fiind atât de puternică, încît ne face rău și la simpla vedere. Este suficient să ne închipuim că nenorocitul este să fi silit să trăiești în preajma otrăvitorilor, ca să ni se facă rău. Dar cum nimeni nu ne obligă să stăm de vorbă cu cineva care nu ne agreează, refuzăm, după primele rînduri veninoase, să citim mai departe. Cum nu sîntem doctori, nici nu ne propunem să-l vindem, nu-și dă seama că în gresim, și gresim atîtia alții. Într-o zi, în gresim, în gresim. Doar cine nu munceste, nu greșește. Desigur, dorim cu toții să gresim cît mai puțin, adică, în rubrica de față, pe cît e posibil, să promovăm ceea ce merită să fie promovată și să descurajăm impostura. Cînd însă impostura se manifestă agresiv, atunci, în gresim, în gresim un rost. Tăcerea, în acest caz, este cel mai elocvent răspuns.

MARIUS MARIAN BRINCUȘ, București. „Vă trimis o schiță, pe care am scris-o după mai multe și îndelungate exerciții de stil, ca să vă fie de folos, însoțită de o întrebare: ce am scris poate fi considerat literatură?” Nu-ți putem da un răspuns atît de categoric după o schiță de o pagină. S-ar supăra pe noi și colegii dumneavoastră de la gaura generală nr. 142. Așa că vă așteptăm în continuare, chiar și ani de zile de acum înainte. Pînă atunci, o observatie: se zice a iest (a scăpa) basma curată și nu „cu basma curată”. Nu de alt-ceva, dar, noi bărbați, nu purtăm basmale, oricît de curate ar fi ele.

GH. ACHIMESCU, Alba Iulia. „Stimate poezia de la restant...” În Luceafărul nr. 23 — 18 iun. '88 Mircea Micu semnează o poezie, a cărei primă strofă m-a fermecat și am continuat lectura. De obicei, dacă primele rînduri (versuri) nu mi spun nimic, abandonez, deși nu fac bine. În strofa 3-a m-a dezamăgit versul: „Privighetoaie cînd îl văd se usucă, năferită imaginii, privighet, uscate!” Strofa 3-a și 4-a sînt pe linia frumoasă a lui M. Micu. Dintre colaboratori la Luceafărul, M. Micu este printre idolii mei, ca și F. Neagu, Al. Zub, V. Mihaescu, ... și alte nume care mă încântă.

Periclită colab. lui Fănică N. Cheorghie (nume nou la dvs.) mi-a plăcut ce a spus despre ultimul Eminescu. Dar să revin la M. Micu ale cărui foliole au scriitorii și scurtele report. din Mongolia le-am reținut cu plăcere. La A. Iulia s-a pus în scenă piesa Avram Iancu jucată de amatori. Aș dori să văd jucată de artiștii unui teatru — Sibiu — Turda — Satu Mare.

... Dacă admiteți că pe o c.p. se pot exprima păreri despre rev. dvs., eu voi mai reveni. Urmăresc Post-Restant și Post-Restant, găsind în ele o adevărată bucurie care este și cî ne necesar — ca în Ne de mai sus cu acel aspirant la tipar. De ce nu l-ați dat numele? Ce pierdeați? Sotul acesta de oameni (dacă al Dvs. e real) trebuiesc puși la punct mai drastic cu tot cu raiul nu cu menajamente. Pentru mine Luceafărul rămîne o bucurie săptămînală, găsind în fiecare număr ceva și pt. mine.

ROMEO-LIVIU BALANCI, Iași. „Un om ca într-un vis” este și el un om ca tot omul, nu trebuie idolatrizat, cum faceți dvs. Faptul că Arsenie Mihai — un bărbat frumos și fin, cu părul lîns, o mustață bine lîfăită, brăzele mici și o cerce de ochelari de soare cam mărisori pentru aspectul feței ce-l are — s-a înscris cu o fetișă de toată frumusețea nu ne-a impresionat de fel. Asta-i soarta bărbaților.

LUCIA UNGUREANU, Cimpulung. Mai trimiteți-mi totuși.
GEORGE V. SEVERIN, București. Pe Calea Victoriei la nr. 115 este sediul Uniunii Scriitorilor. Ori, noi nu știm nimic de un locatar. G.V.S., al U.S. După ce lămurim adresa, le lămurim și pe celelalte.
ANNA ADINA PETRESCU, București. Invineți-vă și timidiatare și trimiteți piesa de teatru chiar revistei „Teatru”.

Iulian Neacsu

NOTA

Dintr-o eroare de corectură, unul din grupajele de versuri publicate în numărul trecut al revistei noastre a apărut cu semnătura Viorel Cosma, în loc de Viorel Cozma, cum ar fi fost corect. Facem cuvenita rectificare.

Luis Buñuel

ULTIMUL MEU SUSPIN

SUPRAREALISM 1929 — 1933

Între anii 1925 și 1929 am revenit de mai multe ori în Spania, întîlnindu-mă cu prietenii mei de la Cămin. În timpul uneia din aceste călătorii, într-un pat cu baldachine și perdele, iar din cușca suferului iese un spiriduş care spune: „Asadar, onorat public, atunci don Perlimpin şi Belisa în grădina acesteia.”

— Vreau să-ți fie cîntă. Federico s-a arătat reținut. În mod obișnuit, și nu fără dreptate, el mă considera un om deosebit de elementar, prea necioplit, pentru a aprecia subtilitatea literaturii dramatice. Într-o zi, ducîndu-se la locuința nu știu cărui aristocrat, a refuzat să fie însoțit de mine. În fața insistențelor lui Dali, a admis să-mi citească opera. Tăstrei ne-am reunit la barul din subsolul hotelului Nacional, care posedă compartimente cu ferestre despărțite, din scîndură, ca acelea ce se văd în unele berării din Europa Centrală.

Lorca începu lectura. Așa cum am mai spus, citea admirabil. Cu toate acestea, exista ceva ce mi se displicea în acea poveste a bătrînilor și a fetelor, care, la finalul primului act, sfîrșesc într-un pat cu baldachine și perdele, iar din cușca suferului iese un spiriduş care spune: „Asadar, onorat public, atunci don Perlimpin şi Belisa...”

— Eu întrerup lectura lovind cu pumnul în masă și spun: — Federico, destul. Este o porcărie.

El devine palid, strînge mînsuric și aruncă o privire spre Dali. Acesta, cu vocea lui puternică, confirmă:

CUMPĂNĂ AȘCHII

Există obiectivitatea vie, de ordin natural, și obiectivitatea lumii obiectelor confecționate de om. Dacă ne uităm la casa în care trăim, la usa pe care o deschidem, la masa pe care mîncăm, la mașina de scris s.a.m.d., formele sînt „mai perfecte” în comparație cu acelea adunate într-o creangă de pom, într-un bulgăraș de pămînt etc. Și unele și altele conțin fragmente ale învîierii, numai că, în cadrul obiectivității de ordin natural, acestea sînt mai puțin chinute, forme ce nu deformează nimic. Perfecțiunea lor este nesfîrșită prin așezarea în spațiu și timp. Obiectele create de om conțin o perfecțiune limitată. Arta este un obiect superior, cel mai înrîncat de subiectivitate, avînd ca lege comunicarea cu obiectivitatea vie, de ordin natural.

II. „Umbră bătrînelui domn de la Mancha stă proiectată pe zidul odăilor mele — umbră bătrînelui domn, bunului domn cu scut și cu sabie neagră”.

(A. E. Baconsky, „Umbră bătrînelui domn”)

Din cauza lui Don Quijote, morile de vînt își mișcă aripile pe cîmpia atemporală a mi-

tului. Umbră Bătrînelui domn de la Mancha este adierea neobosită care le mișcă. Ne putem imagina o moară de vînt cu aripile încrețite, într-un aer pietrificat. Cînd galopează spre ea Bătrînelui domn, moara începe să-și învîierască aripile. Poate fi scris un eseu despre superioritatea simbolică a morilor de vînt față de morile de apă. Neavînd cu ele povestea unui Don Quijote care să le ridice exponențial în tîrîmurlui, acestea din urmă aparțin apelor și istoriei.

III. Există ceva bun, frumos și adevărat ce nu poate fi făcut în numele Patriei?

IV. Orice creație e de natură individuală, numai Patria este opera unui întreg popor.

V. Cu totîrînd putem vorbi despre Patrie, cu Patria vorbim din cînd în cînd.

George Alboiu

POEȚI ȘI CENACLURI

mircea alexandru popa

Țara

Mi-ai arătat Dunerea — „e sora noastră cea mică”, mi-ai arătat marea — „e sora noastră cea mare”, mi-ai arătat Carpații — „sunt frații noștri nedespărțiți”, mi-ai arătat cîmpia și-am așternut culcuș din foșnetul aurului, mi-ai arătat omenii — am întins palmele, doine și balade.

Noaptea

Ce vrea de la mine făptura nopții de ce nu mă lasă acum să scriu răsună în pădure chemarea buruiii înseamnă că cineva mai este viu

de cînd a început să-mi încolțească gîndul imi dă tircoale, imi caută vreo vînt lăturănicele străzi ale creierului meu așteaptă îndepărtata dimineață lîmă făptura nopții știe prea bine că gîndul prin apropiere se ascunde exilat în cuibul luminii așteaptă aici răsăritul sau niciunde

Poemul unei lebede

Năluciri nocturne pictează Splendoarea-și de lebedă

alex gregora

Corindă

...zetnele, cetioară...
tînr spun de arătările de primăvară serbări înramurate cu pîmîntul poate salvie în cupola unui mugure adîncit ca magnetul alb descopăr cuvintele precum țărînelui din piezoasa

cloșca și puii de aur ai păsărilor pun pe delta oblică a răsăritului zvicnutul umed — pagini arhaice roua peste saiele calului bondajează în tîcere o ardezie verde tînr dau semn înainte colinelor port mîna în foc pe o lepede în răsîmile tremurînd peste un fald spre zina gemînturilor tînr spun de arătările de primăvară

Bucolică

gășiți o prispă de țară însemnată soră roditoare și pină de mîldoțe prin păduri schimbînd chemările cu porumbei de ceramică la capăt de orașe

este ceasul de ceață cînd sufletul dorește dezmierdări toșnitoare

nimic nu-i de prisos salcia doaoasă buneniile impleticite și pene mult împrăștiate pe malul foștelui lac.

Lanțurile de la Bobilna

Se povestește că la Bobilna răsulați și-cu legat căruțele între ele cu lanțuri.

Eu cred că este vorba despre lanțurile CARPAȚILOR

Catargul

Ce înalt e-cest asfințit și sufletul meu atît de însetat un pescăruș se înalță drum bun amintirea mea

April

și prieteni am oflat un cuvînt anume și povărit ca într-un pahar vînt nostru

pe-o haină de-a mea să odihniți genunchii și aici vom trăi și rămînem peste noapte urcăm sfetnici ai mei luminii puține ca degetele

marea se ascunde în nașterea luminii de cerul pufos s-ar vrea nefedofat

va trebui să știți însă vocea călăuzului: se ridică usor la cer ca o femeie tînră în pupilele căreia se ascunde ruga întoarcerii acasă.

la Madrid pentru a vorbi despre cinematograful de avangardă și a prezenta mai multe filme: tregul Madrid a găsit foarte originală și modernă această prezentare. Pe mine m-a lărat impresionat și am ieșit din teatru sprijinindu-mă de sora mea.

Această pretinsă „avangardă” a intrizat trecerea mea la suprarealism — și în situația aceasta m-am menținut un timp îndelungat. Din clipa spargerii geamurilor din „La Closerie des Lilas”, eu mă simțeam atraș din ce în ce mai mult de forma aceea de expresie irațională pe care o propunea suprarealismul, ca săl suprarealism împotriva căruia în zadar Jean Epstein mă pune în gardă. În publicația La Revolution surrealiste apăru fotografia lui Benjamin Peret însușit, pe un proect, care m-a impresionat puternic. În aceeași revistă s-a publicat o anchetă asupra sexualității care m-a atrăcut, de René Clair, secvența visului din La Fille de l'eau, de Renoir, Rien que les heures, de Cavalcanti, precum și diferite planuri cu exemple de proiectare în ralenți, ca aceea a lui Pepin Bello că momentul mi se părea foarte potrivit, în fața aceluiași public distins, pentru a anunța deschiderea unui concurs și a indica primul premiu. Însă acel act suprarealist — la fel ca atîtea altele — nu s-a realizat.

În clipele acele, eu eram neîndoiios singurul spaniol — din cei care au plecat din Spania — care avea noțiuni de cinematograful. Acesta a fost motivul desigur, pentru care am fost ales membru al grupului, care, în aparentă, răspundea în toată libertatea și cu franchețea, din deodată, acesta se retrage, fără a-mi da nici un fel de sfat. Pînă la urmă proiectul a fost abandonat din lipsă de fonduri. Astăzi pot să afirm: din fericie.

In românește de Esdra Alhasid

Un destin

La capătul celei mai lungi zile a anului, ca și cum ar fi ales acest moment să se lănsa către o nouă orbită, existenta lui George Ivașcu a schimbat deodată direcția. Aceste zile sînt / Într-un mod fatal legate de o mină de pămînt și plîsîndu-se pe orbita vesniciei culturii române. Urma să implinescă, peste o lună și ceva, 77 de ani, dar destinul i-a grăbit pașii, ca să nu înceapă a scădea ziua, ca să plece în cea mai plină zi-lumină. Spre adevveri celebra maximă a lui Andre Malraux: moartea transformă o viață în destin.

Pentru că acest om luminos, cald, generos și neobosit în a servi pe alții pînă la deplina uitare de sine, cu norocul de a-și asocia persoana și numele la aventura măreată și amară a unei dintre cele mai extraordinare intruchipări ale genului românesc, G. Călinescu, a avut în cel mai înalt grad vocația slujirii lumii, în persoana culturii române și a neamului în care s-a născut, acceptînd să se facă luntre și punte, acceptînd orice ar fi părut altuia umilîntă sau modestie dincolo de limite, acceptînd totul, dacă această misiune era în interesul culturii române, și dobîndeașă grandaore pe care i-o întuise, în care credea și pentru care a lucrat pînă la ultima clipă. Era un „genial secretar de redacție” — singurul lui orgoliu, singura ocazie în care acest servitor al genului, care ni l-a redat pe Argezei și Blaga și-a amintit că o respicteușă lampă pașii lui Călinescu, folosînd în legătură cu sine acest cuvînt. Fără îndoială, dar era cu mult mai mult. Și astăzi, cînd ceasul schimbării fusului orar al existenței sale ne obligă să petrecem cu el în gînd, și să ne reamînem ceea ce a fost pentru fiecare dintre cele ce l-au avut în preajmă și pentru destinele spiritului românesc, ne dăm seama că omului făcător și mereu cu zimbelul pe buze, chiar atunci cînd sufletul îi era lovit și însingurat, li era rezervată de mult „partea sa de or” pe firamentul eternității românești. Că în constelația nemuritorilor timpului său, steaua lui, și astașta să se aprindă la sorocul ales de parce.

George Ivașcu are o biografie evocată adesea cit timo a trăit — vezi și volumul meu (Accent și profiluri) și acum dot ani, cînd s-a bucurat de o discretă dar sinceră și afectuoasă sărbătoare, la împlinirea celor 73 de ani. Adevărată și mare sa biografie adevărată și mare sa destin nu pot însă dezvoltate ochilor noștri decît în ceasul acesta cînd, măsurînd golul pe care-l lasă, ne consolăm contemplîndu-l în deplinătatea ei opera. Opera scrisă, dar și opera cealaltă, care este, ca și la Titu Maiorescu — despre care a dat o monografie de pionierat — mai importantă decît cea aternută pe hîrtie.

Această biografie se împarte clar în două etape, despărțite de o experiență limită, de un fel de probă inițiată așezată în ajunul meritei înălțării la o nouă treaptă de slujire a idealului. În prima etapă, el a fost un „strălucit secundant” (brillant second, cum spun francezii în asemenea cazuri) al genului călinescian în ascensiune, cu binecuvîntate ochilor noștri decît în ceasul acesta cînd, măsurînd golul pe care-l lasă, ne consolăm contemplîndu-l în deplinătatea ei opera. Opera scrisă, dar și opera cealaltă, care este, ca și la Titu Maiorescu — despre care a dat o monografie de pionierat — mai importantă decît cea aternută pe hîrtie.

Această biografie se împarte clar în două etape, despărțite de o experiență limită, de un fel de probă inițiată așezată în ajunul meritei înălțării la o nouă treaptă de slujire a idealului. În prima etapă, el a fost un „strălucit secundant” (brillant second, cum spun francezii în asemenea cazuri) al genului călinescian în ascensiune, cu binecuvîntate ochilor noștri decît în ceasul acesta cînd, măsurînd golul pe care-l lasă, ne consolăm contemplîndu-l în deplinătatea ei opera. Opera scrisă, dar și opera cealaltă, care este, ca și la Titu Maiorescu — despre care a dat o monografie de pionierat — mai importantă decît cea aternută pe hîrtie.

Dar print-o justițiară simetrie a istoriei, timpul s-a dublat cu mișcarea inversă, de trepat și neapuz de abilită și dificilă recuperare. Începutul l-a făcut — dreptate a dreptăților — cel pus în crîngă, „Critice critici”. Apariția romanului Bietul Ileanide făcea începutul acestei epizode și epocă reasegă, încă necerșită ca axă a istoriei noastre contemporane, care va culmina cu Congresul al IX-lea, eveniment pe care autorul Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent, nu l-a mai apucat.

După apariția Bietului Ileanide (care a provocat imediat vizibilă furții) al doilea eveniment, cu implică și rezonanță literalmente istorică, a fost întoarcerea lui Ivașcu. Cel ce aveam pe atunci douăzeci de ani, „generația 60”, ne aducem aminte de frisonul prelung de speranță care a străbătut întreaga lume culturală românească la vestea „Ivașcu a venit”. Nu era o simplă revenire din boiugile dantești, ci, am putea spune, era semnul făcut colectivității naționale prin scopul unui om și nimeni nu s-a înșeșat, atunci, asupra semnificației lui, după cum nu s-a mai putut înșeșă (de soavise o clipă) atunci cînd George Ivașcu a fost pus să conducă exact revista în care fusese întreprins, cu sase ani în urmă, asasinatul civic al genului său măestru.

Din acel moment începe marea destin al lui George Ivașcu, o destină excelentă — și prin urmare — al „Reconquistei” culturale ce se va deslăui, la ceasul potrivit, a fi fost prodromul și iniția ipotetăz a celei politice, la fel ca pe vremea pasaposturilor. Apăruse în prim planul scenei Tudor Argezei, apăruse Faust în traducerea lui Lucian Blaga, semnează din nou cu numele său P.P. Parulescu, edita cronici lui Grigore Ureche și lese de sub tînar volumul I din Memorii. Dar evenimentul crucial, care consacra noua etapă ce se deschise și prin care genului național i se oferă șansele de a distiga în meciul purtat, un timp, cu miinle legate, a fost neîndoielnic inaugurarea, „Cronici optimistului” în paginile Contemporanului, condus de George Ivașcu. Este actul de istoric cultural și de transformare pentru aproape două decenii publicatia bucureșteană în nava pilot a culturii românești, pe puntea căreia căpitanul și dirmațul și foștului George Ivașcu va cuceri orizonturi desice și curate.

Ce a fost „Cronica optimistului” nu numai pentru generații, ci și pentru toate generațiile care așteptau ziua de vineri ca pe o sărbătoare a sufletului și a minții, pînă ce condeul care deja căzuze în noaptea din ajun a semnat pentru ultima oară, o știm, o mai ținem mințe, iar nolle generații cu greu își pot imagina basmul făcut din atîtea întucimii și totuși atîtea izbîniți. Este fost biografia generală din timpul acelei. Călinescu și-a încheiat destinul tocmai atunci cînd se deschidea o nouă eră istorică și spirituală. Pe tot acest drum, timp de un deceniu — deceniu hotărîtor pentru tot ce a urmat — și în mare măsură lîngă el — „cu respectuoasă lampă” evocată recunoșcîtor în discursul roșit sub bolțile Academiei la împlinirea a 60 de ani, George Ivașcu. Izbînda călinesciană implicase neștute eforturi, infinite diligențe, neștute strădăni ale plutașului de ne Bistrița, obligat să poarte prețioasa încărcătură prin Toancele vremii.

dar George Ivașcu a reușit să creeze, cit l-a fost redactor șef, nu numai cea mai bună, cea mai importantă și cea mai influentă revistă românească a jumătății a doua a secolului nostru, aceea care-i va conferi gloria tuturor marilor ziaristi și făcători de reviste cu destin istoric din cultura noastră, de la Eliade și Baril, la Iorga și Călinescu, ci tot lui li va reveni misiunea de a reda învățămîntului românesc de istorie literară fața lui normală, scoasă de sub imperiul anecdotei și al glumei amare. Numirea sa în fruntea catedrei de la Iași fusese alungat George Călinescu a fost un gest tot atît de simbolic precum aducerea în fruntea revistei Contemporanului, lui i se datorăză renașterea acestei catedre și cariera universitară a unei întregi pleiade de istorici literari și critici. În spațiile fiecărei noi numiri rămînea nescris, un roman, și dacă profesorul și-ar fi scris memoriile, povestile citeodată noaptea țîrziu, ele ar fi fost incredibile. Poate că le vor scrie, în locul lui, cei care li datorăză și astăzi. Căci poate nici un „factor cultural” din epocă nu a îndatorat atît de mulți înși și nu le-a cerut atît de puțin pentru multul ce l-a făcut pentru ei.

George Ivașcu l-a reușit pe G. Călinescu în Universitate, pentru că să beneficieze de norocul, cu nimic înocuibil, al spectacolului marilor personalități, al prezentei vii a genului. Și tot lui Ivașcu se dorește renașterea, pe poartă din față, a lui Lucian Blaga în templul de unde fusese ostracizat, ca și Argezei, spre a lăsa loc liber lui A. Toma și alora, striviți de vecinătatea lui. El a făcut un dar neprețuit, ca se vede cîndăză noului generații, restabilind, totodată, demnitatea reînțegită a genului românesc.

Dar în loc de recunoștință, mulțora li s-a părut la un moment dat, prin 1968, că „Maurul și-a făcut datoria” și prin urmare ar fi bine să plece, să le lase locul cucerit și să se ocupe numai de „gazetăria” lui. L-am cunoscut tocmai atunci, datorită unui prieten cu mult mai tînr, pe care-l văzusem crescînd de copil într-un cartier al Bucureștilor unde și eu îmi purtasem pașii prin adolescență și prima tinerețe. Îl adora pe Ivașcu, lucra la Contemporanul și mi-a povestit necazurile, jignirile și mai ales cabala creștea li era tînră. Mi-a vorbit totodată despre proiectul de a da o mare istorie a literaturii române adușă la zi cu orizonturile deschise de Congresul al IX-lea. Și m-a dus la el. A fost una din acele întîlniri care hotărîșc destinul unui om, cum nu mai avusesem în viața mea decît în februarie 1960, cînd profesorul Alexandru Piru m-a prezentat academiicianului Alexandru Rosetti.

O după amiază întreagă ne-a permis să descoperim că bărbatul care avea pe atunci anii mei de acum și tînrul care-și termina a doua facultate la 33 de ani sint de fapt o singură ființă, vibrează în același timp la istoria noastră — ce luase un curs epocic, iubesc cu aceeași pasiune și văd cu același ochi măreția culturii române trecute, prezente și viitoare. Am vorbit, astfel, împreună, la o aventură în care-și mai asociase încă doi-trei prețioși colaboratori, precum și pe Viorela Palencu, însușită și tînră redactoare. În stare să smulgă manuscrisul direct din creierul autorului, pe Gogu Popovici tehnoredactorul ce făcea pe competență și lui tehnoredactor și regizor care era „Profesorul” — cum îl spuneam toți. După trei ani apără primul, — și din păcate ultimul — volum din Istoria literaturii române, care se opera în 1968, nu fără un tîlc adînc. George Ivașcu era un pasionat și nu un măorescu, deși a scris și despre Maiorescu și despre Gherța cu o competență și profunzime. Ținuse să dea cartea dăinurii și renașterii unui popor prin cultura sa, fiindcă se părea că ea corespunde exact momentului istoric pe care-l trăia țara întreagă între 1965 și primăvara lui 1969 cînd a apărut, căzînd ca o bombă, o nouă serie de planuri care-și penșionaseră prematur din cultura română.

Istoria literaturii române — care a fost așezată, la apariție, de mai mult dintre cel peste 25 de recenzenti, alături de sintezele similare ale lui Iorga și Călinescu — rămîne, fără îndoială, alături de actiunea sa culturală și didactică, evocată mai înainte și de „Seria Ileanide” a Contemporanului, epocodată indiscutabilă și probabil nemuritoare a celui ce și-o ia cu sine, astăzi, la plecare, în vesnicie. Este prin excelență cartea în care s-a investit întreg și s-a dezvoltat în ceea ce avea mai caracteristic — o uriasă iubire și un devotament pînă la jertfă pentru neamul și cultura română. O tot atît de uriasă deschidere către universal, către aerul înălțimilor spirituale ale omenirii întregi, deprinsă în preajma celui mai citit și mai departe văzător istoric literar și critic român, celui care a crezut și a demonstrat primul că „avem o strălucită literatură de mult învîierată”.

George Ivașcu s-a simțit dator să realizeze ceea ce rămăsesse în alb Iorga și Călinescu: demonstrarea „sincronismului” culturii române cu marile curente de cultură ale Europei, adică nu numai valoarea intrinsecă universală a creațiilor ei majore, ci și „respirația” europeană, universală a genului românesc, ceea ce și explică succesul lui.

Atunci, între moloz și zidărie, zăbindu-se cu materia rebelă spre a croi o nouă față culturală române, corespondențare sufletului de azi al neamului românesc, am descoperit și am simțit măreția acestui om modest, care își rețetea orice elogiu cu un „bea mai bine paharul ăsta pe care îl l-am umplut mai mult cu sifon și, la treabă!”

Îmi amintesc cum, auzînd că profesorul Alexandru Elian fusese o conferință inoitoare despre barocul românesc și inoioșe totodată imaginea lui Dosoftei, dar că amîna, ca de obicei, la calendă, publicarea ei, m-a instruit să-i „informez” că cineva vrea să-i ia înainte cu publicarea versurilor despoșite (fîmplantori nu greșeam!) și că revista Contemporanul îi ține la dispoziție o pagină întreagă spre a-i aducea prioritatea. Așa a apărut Dosoftei-poet lăle din care a ieșit apoi ca din Mantaua lui Gogol toată moda barocului cultural românesc. Deși se uită originea și nu este citat tocmai așa care a valorificat imediat noua creație a profesorului Elian. Este doar un exemplu. Cititorii cărții vor descoperi, cu uimire, multe altele.

Dar ceea ce a covîrșit, poate, în personalitatea lui George Ivașcu a fost minunata lui disponibilitate pentru un sentiment atît de rar: al prieteniei. S-ar putea scrie un elogiul al prieteniei în stil clasic „numai povestind” despre George Ivașcu. Nu am văzut un om mai generos și se estompeze în umbra unor prieteni de aceeași generație, să-i slujească pînă la periclitarea propriei situații, numai în virtutea acestui sentiment, deși era evident că drastică selecție a timpului li destina pe aceștia, și pe el nemuriri. Cîi privea de departe, pînă la cîntec, aspirau la o carieră sau un destin în cultura română, și pe care-i descoperea în stare să realizeze aspirațiile. George Ivașcu este al treilea — dintr-o serie inaugurată de Maiorescu „făcător de oameni” — meserie alit de „rara” — și fiindcă se simțea dator să dea față la întregii ființe. În preajma lui cel mai modest debutant cu o strelce de talent se simțea important, iar ziua cînd era lrvitat a pași pragul redacției intrate în mitologia vremii era o consacrare.

Simplu prezentat în preajma lui George Ivașcu era un privilegiu, dar al vieții și o bucurie care explică, de altfel, devotamentul, pînă la autodistrugere, ale celor ce l-au fost colaboratori decenii în sir, trăgînd umăr la umăr cu el la greaua cărută a unei publicități, într-o cultură ce are atîta nevoie de acest lucru.

Nu era însă numai dascălul de gazetărie, inegalabil, care prin simpla mișcare a condeului lui generabil, aruncînd „stercul” și scotînd la lumină grăunțele prețioase, se înțina în cer și în viitor; nu era numai acea căldură sufletească de neuitat, strînută cu ironie și autoironie, cu un fel de cinism jucat, de sub care simțea însă irepresibilul sentimentalism moldav; ci erau, mai presus de toate, energia teribilă și diplomatică înfîntă cu care se pornea în acțiune, pînă la rîzînd obstacolele, coolind abil veto-uri vizibile, punîndu-se cheaz pe sine spre a angaja un nou mecanic al producției, spre a netezi drumul. Niciodată nu a cheltuit George Ivașcu pentru sine a zecea parte din ce a făcut pentru o întreagă generație, cu care și el populație intelectuală monocoloră. Cîndva, într-o zi, de l se va alcătui și lui un volum de felul celui consacrat recent lui Blaga de Ionel Oprisan, va reieși statura acestui om care ne-a părăsit spre asila sa locu pe bolă, alături de toți ai săi, de care a fost atît de legat, cu care i se curve să împartă ceea ce le este hărăzit. Alături de Argezei, de Sadoveanu, de Călinescu, de Blaga, dar și alături de toți cei cărora le-a redat o nouă viață în cartea sa.

Dacă există o mingiere, atunci cînd te desparti de un om ca George Ivașcu, un om căruia personal, în orice și cel mai puțin lucru de pe lume: citeva clipe de deplină fericie umană, după aceea ale copilăriei, clipe din acelea care te fac imun în fața temerii de moarte, fiindcă, după ce le-ai trăit, pot umple singure o viață, atunci această mingiere, în cazul de față, este una singură: este un om, un marșal, cînd bărbatul frumos și de o energie incuizabilă se mai putea citi încă pe fata celui ce atîngea vîrsta patriarhilor. Cu puțin timp în urmă, cineva mi povestea că l-a întîlnit marcat de melancolia posibilului declin. Poate că singur a făcut semnul „modellușu” — privilegiu rar, dat numai celor aștei ai sorții — ultima clipă, ca pe o apoteoză.

Dan Zamfirescu

